Ը· ՏԱՐԻ 2369 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 8 ԲՂՂՈՑ 4384 16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1891 26 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1309 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԻՒՐ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ· Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خاننده‌سى آره‌وك اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲՈՒԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի տարի համար Տարեկան գահեկան արժէք 150
» » Վեցամսեայ » » 75
» » Եռամսեայ » » 40
Արտաքսոյ Երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընտիր Թուղթի [illegible] Տարեկան Օսմ· Ոսկի 2
Դատարանաց Թղթատարի [illegible] Ղրշ· 50

Խմբագրութեան [illegible] չեն արուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 16|28 ԴԵԿՏ· 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Անցեալ երկուշաբթի նշանաւոր օր մ'եղաւ Վիեննայի համար։ Այն օրէն սկսաւ գործութիւն առնուլ «Մեծ Վիեննա» (Gross Wien), այսինքն՝ արուարձանաց միացմամբ բուն ոստանին հետ, աւստրեան մայրաքաղաքն ընդարձակագոյն քաղաք մ'եղաւ։ Անցեալ կիւրակի Վիեննա ըսելով 55 քառակուսի քիլոմէդրի տարածութիւն մը կ'իմացուէր, երկուշաբթիէն անդին, Վիեննա 178 քառակուսի քիլոմէդր տարածութիւն ունի, որ ըսել է Լոնտոնի կէսն և Փարիզի կրկնապատիկ տարածութիւնն, իսկ Պերլինի երեք անդամը։ Շէօնպրիւնի կայսերական պալատն և պարտէզն, որք երբեմն քաղաքէն դուրս էին, այժմ քաղաքին մէջ կը գտնուին որպէս նաեւ Վիեննայի արքեպիսկոպոսարանը։ Բայց բնակչաց ստուարութիւնն հողային ընդարձակութեան համեմատական չէ. որովհետեւ 400 հոգի միայն կ'աւելնայ Վիեննայի բնակչաց թուոյն վրայ որք այսօր մէկ միլիոն 300 հազար հոգի են։ Վիեննայի ընդարձակման ակներեւ նշանն եղաւ նախկին մայրաքաղաքին պարիսպներուն առջեւ հաստատեալ ներքին մաքսային շրջանին բարձումը։ Կիրակի գիշեր բանջարեղէն, մրգեղէն, հաւեղէն և այլ ուտեստներ բերուցած սայլերու և ձիերու երկար շարք մը կը սպասէր Վիեննայի հին պարիսպներուն առջեւ, որք երբեմն շինուած էին Աւստրիոյ մայրաքաղաքը պաշտպանելու համար ծանօթ յարձակմանց դէմ։ Պաշտօնեայները սովոր էին մէկ ձիով սայլէ չորս քրէօցէր եւ երկու ձիով սայլէ ութ քրէօցէր մաքս առնուլ։ Այս մաքսի գանձումը շատ նեղացուցիչ եղանակ մը կը կատարուէր։ Կէս գիշերուն մաքսապահ պաշտօնեայք ցրուեցան, եւ պաշարաբաձիգ սայլերու, ձիերու, հանրակառքերու եւ թրամվէյներու երկար թափորը քաղաք մտաւ ուրախութեան աղաղակներու մէջ։ Արուարձանք երբեմն մաքսէ զերծ էին՝ քաղաքէն դուրս գտնուելնուն համար, այսուհետեւ՝ քաղաքին մէկ մասը կազմելով՝ մաքս պիտի վճարեն, քանի որ մաքսային շրջանին ընդարձակագոյնն Վիեննայի սահմանաց վրայ հաստատուած է այժմ։ Արուարձանաց միացումը բուն մայրաքաղաքին հետ՝ մեծ դրդիւռ մը եւ դիւրութիւն պիտի տայ Աւստրիայ ոստանին գեղեցկացման։

* * *

Զարեւիչինախագահութեամբ կազմեալ սովէլոյց նպաստամատոյց յանձնաժողովը կը գործէ ազդուապէս, և նպաստք կը տեղան ամեն կողմէ։ Կայսերական դերդաստանը կը շարունակէ գլուխ կանգնել նուիրատուաց։ Զարին հօրեղբայրը Միքայէլ մեծ-դքսին երեք որդիք 120 հազար ռուպլ նուիրեցին, Զարեւիչն ինք 50 հազար ռուպլ եւ նախարար Պ· Փալավցէվի կինն ալ 50 հազար փուտ ալիւր (մէկ փուտ 13 քգ.)։ 800 հազար անձանց համար գործերը կը պատրաստուին, որոց գլխաւորն է գաւառային քաղաքներու մէջ փողոցներու սալարկումն և գետերու մաքրումը։ Բայց այս աշխատութեանց գարուն չի կրնար ձեռնարկուիլ։

—Երկաթուղւոց փոխադրութեանց յամր ընթացքէն դժգոհ, Զարը Վէնտրիխ գնդապետը զրկեց Ռուդով, Տոնի վրայ, լիազօր իշխանութիւն տալով նմա փութացնել ցորենարձակառախմբոց առաքումը։ Գնդապետն ո՛չ ումեք պատասխանատու, ո՛չ ումեք ստորադաս պիտի լինի, և ամեն ոք պատրաստ է անմիջապէս հնազանդիլ իւր հրամանաց, —պաշտօն որ կը յիշեցնէ երբեմն ժանտախտին դէմ դնելու համար Լուու Մելիքեան զօրավարին տրուած դիկտատորական իշխանութիւնը։ Գնդապետն իրեն աջակից առաւ երկաթուղւոյ փոխադրութեան գործէն լաւ հասկցող քանի մը մասնագէտներ։

—Սովէլոց հաց և սերմ բաշխելու համար նախապէս գործածուած 32 միլիոն ռուպլէն զատ, 24 միլիոն ռուպլ ուրիշ գումար մը այս նպատակին յատկացաւ հոկտ. և նոյմ. ամսոց մէջ։ Անէնքով զօրավարին տրամադրութեան ներքեւ ալ 10 միլիոն ռուպլ դրուեցաւ։ Հանրային շինութեան աշխատող գեղացիներուն բաշխուելու համար իրը աւուրշէք։

—Վոլգայի հովտին մէջ, նոյն իսկ գերման գաղութք, որոց հեռատեսութիւնն, աշխատութիւնն եւ խնայասիրութիւնը միշտ գովեստի յիշուած են, չափազանց կը տառապին տիրող սովէն։ Իրենց կողմէ հրատարակեալ նամակներ անմիջական նպաստներ կը հայցեն թէ՛ Ռուսաստանէ եւ թէ արտասահմանէ։ «Պուրի ձրի ճաշարաններ» հաստատած էին, զորս ինչպէս եւ այլ նպաստամատոյց կազմակերպութիւններն, ի կարգին պահելու համար դրամ կը խնդրեն։ Արժտեաց պատրաստ մէջերքն անբաւական գալով, սովելոց բաշխուած ալիւրի օրական պարէնը սկսած է։ Զրի ալիւր՝ տղայոց եւ ալիւր չունեցող կիներու եւ այրերու միայն կը տրուի, իսկ ուրիշ ամեն անձինք պարտին աշխատիլ ի փոխարէն իրենց տրրուած նպաստին։ Այս գաղթականութեանց մէջ եւս ժանտատենդ, կարմրախտ եւ ծաղկախտ ծագեցան։ Հազարներով կը սատկին ձիերը, եղերը, կովերն և ոչխարները։

* * *

Սերպ նախարարութիւնն, ընդ նախագահութեամբ Պ· Ռիսթիչի, մերժեց պուլկար կառավարութեան առաջարկն, որով պուլկար ոստիկանաց համար արտօնութիւն կը խնդրեն ի հարկին սահմանադիծն անցնելու՝ աւազակները բռնելու համար։

* * *

Խալվին դատական խորհրդական Պ· Սքօթ դատաւորն, որ Հնդկաստանէն բերուած էր յեգիպտոս անցեալ տարի, Վերին Եգիպտոսի վերակազմեալ բնիկ դատարաններն աչքէ անցունելով, դարձաւ ի Գահիրէ։ Ն'ըսէ թէ անցեալ տարիէն ի վեր մեծ բարւոքում կայ այս դատարանաց վրայ։ Բնիկները շատ կը գնահատեն այս փոքրիկ դատարանաց գործելու կերպն, և ամպիսի ուրիշ շատ մը դատարաններ ալ հիմնելու պէտք կայ։ Դատարանք, ոստիկանք և Միւտիր կոչուած գաւառապետք, որք երբեմն իրարու ներհակ ընթացից մէջ կը գտնուէին, այժմ համերաշխաբար կը գործեն։

* * *

Այս օրերս վերջացած մարդահամարի գործողութեան արդեանց համեմատ, Հոլանտայի բնակչաց թիւն է 4 միլիոն 511,000։

—Շէօթի պէտ կաթոլիկ միսիոնարութիւնը սա հեռագիրն ստացաւ Զինէ. «Հ· Մին, չինացի քահանայ մը, և 1,000 քրիստոնեայք իրենց հաւատքին պատճառաւ ջարդուեցան։ Պէյ միսիոնարութեան անդամ ամեն ահանայք ողջ են։ Օգնութիւն եւ պաշտպանութիւն հասաւ։»

—Զինու կայսրն, որոյ դատարարութիւնն ամբողջացած հռչակած էին Մանտարինք, սկսեր է թուաբանութիւն եւ անգլիերէն սովրիլ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑՔ

Անգլիական հիւանդանոցաց վրայ անցեալներն Աբէ-Եւի մէջ բրած մի քանի դիտողութիւններէս վերջ անպատեհ չըլլայ թերեւս այս անգամ ալ խօսիլ անգլիական որբանոցներու մասին։ Մանաւանդ որ այս անգամ ևս առիթն ինքնին կը ներկայանայ մեզ։ Տարւոյն մէջ՝ յաճախ չենք լսեր որբանոցներու մասին և գուցէ նուազ յաճախ կը խորհինք մեր լուսաւոր տալ գթութեան այդ հաստատութեանց։ Դալֆիաեան Որբանոցին քառանհինգամեայն Պոլսի լրագրաց քիչ շատ առիթ տուաւ գրել Որբերու այդ տան վրայ։ Իցի՛ թէ այդ առթիւ լրագրաց մէջ եղած արտայայտութիւնք արձագանգ գտնէին ընթերցողաց դրպաններու մէջ։

Լոնտոնի մէջ այցելած եմ այլ եւ այլ նշանաւոր վայրեր և հաստատութիւններ, իսկ թէ փորձեմ նշանակել ատանօր զարմանքս և հիացումս գրաւող հաստատութիւնն, այդ պիտի լինի Տօքթ· Պառնարտօի Որբանոցն։ Երեք անգամ այցելած եմ այդ հաստատութիւնն և քանի մը ամիս առաջ պատիւ ունեցայ ներկայ գտնուիլ այդ հաստատութեան քառանհինգամեայն տօնող հանդէսին։ Այդ ակնարկած հաստատութեանս ներկայ վիճակին վրայ խօսելէ առաջ համառօտ ակնարկ մը ձգենք իր անցեալն վրայ, հասկցուելու համար թէ՝ հիմնադրին անձնական ջանքն և զոհողութիւնքն յաջողութեան գլխաւոր տարերքն եղած են։—Պառնարտօ Լոնտոնի արեւելեան մասին մէջ գտնուող հիւանդանոցին մէջ բժշկական ուսանող մ'է եղեր։ Ծանօթ է անշուշտ մեր ընթերցողաց թէ Լոնտոնի արեւելեան թաղը քաղաքին աղքատ եւ խեղճ մասը կը համարուի։ Լա՛ւ, երիտասարդ Պառնարտոն իւր ուսմամբ պարապելով հանդերձ իւր շուրջը գտնուած խեղճութիւնն անտես չէր կրնար ընել։ Կ'աւարտէ բժշկական ընթացքը։ Կ'առնու իւր վկայականն, և սակայն այդ պատուաւոր արուեստին հետեւելէ կը հրաժարի մասամբ։ Կ'որոշէ իւր շուրջը գտնուած խեղճութեան դարման մը տանիլ։ Իւր հմտեստ և խնարհ պարագայից մէջ։ Փողոցէն անցած և կամ տուն մը այցելած ատեն սիրտը դալարող տեսարանի մը կը հանդիպի։ Ասօթի, կիսամերկ և սովալուկ տղայոց կը հանդիպի։ Կը խնդրէ անոնցմէ տեղեկութիւն իրենց վիճակի վրայ։ Ընդունած պատասխանն աւելի կը շարժէ զինքն։ Հարուստ մէկը չէր Պառնարտօ։ այդ խեղճ տղոց համար տրոփող սիրտ մը ունէր սակայն։ և այս բանալիով ինչ դռներ չեն կրնար բացուիլ։ Պառնարտօ կը սկսի գործնական ձեւ մը տալ իւր զգացմանց։ Իւր տունը կ'առնու սիրտը շարժող և չահող առաջին խեղճ որբը։ Քիչ վերջն ուրիշ որբի մը կը պատահի, զայն ալ իւր տունը կ'առնու։ Այսպէս կը շարունակէ Պառնարտօ։ տարուէ տարի, շաբթէ շաբաթ կ'աւելցուցնէ իւր որբերուն թիւն եւ այսօր իւր խնամոց տակ ունի ՀԷՐ հազար երեք հարիւր (4,200) որբ, խեղճ և անտէր մանչեր ու աղջիկներ։ Ընթերցողին միտքը թուանշաններով խճողել չեմ ուզեր։ Մանրամասնութեանց չպիտի մտնենք։ յիշեմ սակայն թէ այդ բազմանդամ ընտանիքն ուտելիքի համար միայն օրական 140 ոսկւոյ պէտք ունի։ Այն ամեն ծնողքներ որք իրենց երեք չորս զաւակաց հացը ճարելու դժուարութիւն կը գտնեն, աւելի դիւրաւ կրնան ըմբռնել թերեւս խնդրոյն նշանակութիւնն։

Արդ տեսնենք թէ այդ անշան անձն Տօքթ· Պառնարտօ ի՞նչպէս կը յաջողի իւր այս մարդասիրական մեծ գործին մէջ։ Անցողակի յիշեցի վերեւ թէ Տօքթորն իւր անձը ամբողջովին տրուած էր իւր գործին։ Խեղճ և որբ տղայոց սիրոյ հրեշտակ մ'եղած է։ Այսպիսի մեծ գործ մը կատարելու համար մեծ զոհողութեանց յանձնառու լինելու է։ Իր նպատակն կենացը միակ և կամ դէթ գլխաւոր գործը համարելու է։ Տօքթ· Պառնարտօ անտարակոյս ուներ այս ամէն յատկութիւններն և աւելին ալ։ Իւր բերնէն լսած եմ քանիցս իւր գործին պատմութիւնն, անհաւատալի ճիգեր թափած է այս մարդը իւր կենաց նպատակն կատարելու համար։ Իր մանաւոր յատկութիւններու մէջէն կ'արժէ յիշել իւր քաջասրտութիւնն։ Կը հպատակի իւր խղճին ձայնին։ դեռ անցեալներն էր որ լրագրաց մէջէն կը կարդայինք իւր նշանաւոր դատավարութիւնն՝ անգլիական օրէնքն ոտնակոխ բրած ըլլալուն համար։ Նպատակէս բոլորովին դուրս է ներկայ պարագայիս մէջ այս մասին ո՛ և է կարծիք մը յայտնել ի նպաստ կամ անպաստ, միակ նպատակս է չեշտել թէ Տօքթորն ունի գործելու որոշ սահմաններ և քաղաքութիւն։

Տօքթ· Պառնարտօի սոյն հաստատութիւն ունի շատ մը ճիւղեր· օրինակի համար, երախայից համար ունի մասնաւոր «դղեակ» մը Լոնտոնէ դուրս գիւղի մը մէջ։ Հափահաս մանչերու համար ունի զործարաններ ուր կը սովրին այլ և այլ արհեստներ։ Հափահաս աղջկանց համար ալ ունի սպասուհիներ հայցուելու կեդրոն մը և ուրիշ ասոնց նման շատ մը մասեր, յորոց մի քանին անձամբ տեսած եմ։ Աշխարհի մէջ միակ հաստատութիւնն է այս կարծեմ որ այսքան մեծ թուով որբ և խեղճ տղայոց ապաստանարան մը կը հանդիսանայ։ Առանց ո՛ և է խարի ամեն ազգէ և ամեն լեզուէ որբ և անտէր տղայք կ'ընդունուին անդ։ Այս հաստատութեան կեդրոնավայրը այցելած ատենս կը յիշեմ խոշոր գրերով դրան վրայ դրուած վերտառութիւնն թէ անդ դիմող որբ և անոք տղայք երբէք չեն մերժուիր, այդ հաստատութեան դռները գիշեր ցերեկ բաց են· իրաւ օրհնութիւն մը կրնայ համարուիլ այն՝ Լոնտոնի խեղճ ու աղքատ դասուն համար։

Տօքթ· Պառնարտօի գործին վրայ այսպէս վերի վերոյ ակնարկ մը ձգելէ վերջ, դիւրին է դուշակել անշուշտ որ այսպիսի մեծ գործի մը հայրն ուենենալու է բարեկամներ և կամ նըպաստողներ։ Անտարակոյս։ Խելք եւ կարողութիւն կրնայ ունենալ Տօքթորը, բայց կը կարօտի դրամի, գործը առաջ տանելու։ Եւ հոս է որ ընթերցողին մասնաւոր ուշադրութիւնն կը խնդրեմ։— Անգլիացի գործիչներ— Պառնարտօ, «Զօր·» Պուիթ, թէ այլ ոք—իրենց գործին համար ամեն բանի յանձնառու կ'ելլան· կը մուրան, կ'աղերսեն, կը պառաւ, կը թախանձեն, և այս ամենէն վերջը··· կը ստանան իրենց ուզածը։ Դիտած եմ և համոզուած թէ մեր գործիչք—Ազգային Հիւանդանոցի, Դալֆ· Որբանոցի թէ այլ հաստատութեան—դեռ չեն սովրած մուրալու արուեստը։ Լրագրաց մէջ ատենը անգամ մը այս ինչ բարենպատակ գործին համար դրամ կը խնդրուի· ոմանք կը կարդան այդ գեկոյցը, ասունցմէ ոմանք ալ կը մոռնան կարդացածնին և մնացեալներէ ոմանք թերեւս տալու հակամիտութիւն ցուցընեն։ Այնէն ոք գիտէ թէ առանց աշխատութեան տեղ մը ստակ ստանալ դիւրին գործ չէ։ շատեր պիտի վկայեն թէ այս ինչ կամ այն ինչ բարենպատակ գործին համար կը փափագին տալ իրենց քաջալերութիւն այլ ոչ դրամ։ Մարդուս համար քիչ շատ բնական բան մ'է այս։ Ուստի և բարենպատակ կամ մարդասիրական գործերու համար դրամական նպաստ խնդրած ատենիս, պարտինք լինել աւելի որոշ եւ գործունեայ։ Անգլիական բարուց ծանօթ եղող պիտի համաձայնի ինձ հետ կարծեմ թէ տատ առ տատ ճշմարիտ է այս։ Ըսել չեմ ուզեր անշուշտ թէ բարեգործութեան ոգւոյն բոլորովին օտար մէկն կարելի է շահիլ այս կերպով միայն, այլ վստահ եմ թէ զայդպիսին իսկ կարելի է երբեմն ձանձրացնել յաճախակի մուրալով եւ վերջապէս թերեւս խլել նպաստ մը։ Բիչ մը դժուար կը գտնեմ յատկօրէն պարզել միտքս, զոր կարելի է ամփոփել սա խօսքին մէջ թէ «չլացող մանկան կաթ չեն տար»։

Զարմանալի իրողութիւն մ'է թէ այս տեղի բարեգործական հաստատութիւններէ շատերը կը պահուին հասարակ ժողովրդեան բէնիներովն և շիլինգներովը քան թէ մեծատանց ոսկիներովն։ Փոքրիկ նպաստներ քով քովի գալով կուտան պատկառելի գումար մը։ Տարակուսելի է սակայն թէ նորը ճշմարիտ է և ի մեզ։ Փորձութիւն կայ անշուշտ դրական օգնութեանց բերք հաստատներուն վրայ ձգել միայն։ Թէ երկուստեք կանխագոյն հասկացողութիւն մը լինի, վտանգ մը չկայ անշուշտ այդ դրութեան մէջ, այլ ամենօրեայ փորձառութեան հանդէպ պարտաւոր ենք փոխել մեր ընթացք և սորվիլ ու վարժուիլ օգնելու մարդասիրական հաստատութեանց։

Եւ վերջապէս, իր դրամն և այլ նպաստներ տուող հասարակութիւնը պարտի անշուշտ մտքէն և կանոնաւորապէս ծանօթանալ բարեգործական սոյն հաստատութեանց։ Լրագրաց մէջ երեւցած ծանուցումներ, յայտարարութիւն և համարատուութիւն բաւական չեն առ այս։ Ամսէ ամիս և կամ ուրիշ որոշեալ ժամանակաց մէջ նուիրատուաց զրկելու է եւ հասարակութեան մէջ շրջաբերելու է ընդարձակ տեղեկագիրներ, եւ այլն· ասոնցմով կարելի պիտի լինի ծանօթութեան կապ մը հաստատել իրարու անմիջական եղող երկու տարերց—առնողին եւ տուողին—միջեւ։

Վերոյիշեալ Որբանոցի տնօրէնն ստակ հաւաքելու մէկ նոր այլ հաւանօրէն խիստ յաջող դաղափար մը յղացած է մօտ օրերս, եւ գործադրութեան ալ սկսած է կարծեմ։ Փոքրիկ տղայոց միութիւն մը կազմած է, որուն նպատակն և գործելու եղանակը կըրնանք ամփոփել հետեւեալ կերպիւ։— Տարեկան երեք դահեկանի բաժանորդագրութիւն մը անդամակցութեան իրաւունք պիտի տայ· անդամք պիտի ստանան պատկերազարդ թերթ մը՝ Ընկերութեան անուամբ հրատարակուած։ Ընկերութեան նախագահն է Մերի իշխանուհին, Դէքի դքսուհին։ Կրնաք վստահ ըլլալ որ այս խնարհ միջոցովը Պառնարտօ տարեկան կլորիկ գումար մը պիտի ստանայ իւր Որբանոցին համար։ երեք դահեկանի տարեկան գումարը չնչին բան մ'է։ ընկերութեան մը անդամակցութիւնը վարելով հանդերձ պատկերազարդ թերթ մ'ալ կը ստանայ անդամակիցն ադոր փոխարէն։ Այս ինքնին ունի հրապոյր մը փոքրերու համար և անտարակոյս

—)(122)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԲԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՈՍՐԻՆ ՄՕՏ

—Կեցէ՛ք, կըսէ անճանաչ ձայնով մը, մատնելով իր ցաւագին ճիգերն, իր սարսափելի տանջանքը։

Միւսը կանգ կ'առնէ։

—Ոչ, այսօր չէ, կըսէ ինքնին։ Ուրեմն ինչո՞ւ համար այդքան դէմքերին կը ծռմռկեն։

Եւ Միլպէրկ օգնութեան կանչելով իր քաջութիւնն ու պատրաստամտութիւնը։

—Դուք սպանեցիք այս մարդը։

Եւ ցոյց կուտար հայր Վիօլէնի դիակը։

Միւսը, գլուխը ցնցելով, կը կրկնէր իր անփոփոխ խօսքը։

—Թաշնոյ պէս անմեղ եմ։

—Հիմա ատոր ապացոյցը պիտի տամ։

—Անկարելի է, դատաւորս։

—Նախ եւ առաջ, տեսնուած կ'է···

—Իրա՞ւ···

—Այս կնոջմէն··· որ յանկարծ վրայ հասած է, և զոր դանակի հարուածով մը զարկած էք։ Ուրեմն յանցանքը գործած ատենդ տեսնուած էք։

—Ոուտ է, կըսէ Պարուլյ խուլ ձայնով, տեսնելով որ ամեն ինչ կը փլչի իր շուրջը։

Մառի-Թերէզ կը լռէր։ Ալ ինչի՞ կը ծառայէր ինքզինքն ամբաստանելը։ Ալ ինչի՞ կը ծառայէր մանաւանդ պաշտպանել այս աւազակն։ Միլպէրկ միայն, եթէ ուզէր, կրնար զայն ազատել։

Դատաւորը, միշտ տարտամ եղանակաւ։

—Ձեր մատներուն հետքերը դրոշմուած են զոհին վզին վրայ։

—Ի՞նչ ստութիւն, կ'ըսէ Պարուլյ։

Եւ ուսերը թօթուելով արհամարհանօք։

—Ի՞նչպէս կրնայ պատահիլ ատիկա։

—Հիմա պիտի ապացուցանեմ ինչպէս կատարուիլը։

Պատուհանին փեղկերուն կը զարնէ։ Պէյզ ներս կը մտնէ։

—Տօքթէօր Մոռօն ներս զրկեցէք։

Բժիշկը ներս կը մտնէ։ Միլպէրկ Պարուլյը կը ցուցնէ նմա։

—Աւասիկ յանցաւորը։ Համոզուած եմ թէ այն է։ Հաճեցէք ստուգել թէ զոհին վզին հետքերը կը համապատասխանե՞ն այս մարդուն մատուններուն։

Այն ատեն Պարուլյ յլտս կ'ընկրկի։

Կը վախնայ։ Զուզեր ինքն իր դէմ այս ապացոյցը տալ։ Չպիտի ստիպեն զինք այդ բանն ընելու։ Բանի պիտի կրնան ընել տալ։ Բայց այս սարսափը, մերժումն իսկ, խոստովանութիւն մըն էր։

Լաւ եւս կը համոզուի յայդմ։

Եւ դատաւորին վրայ կ'արձակէ չիկէրէի մը նայուածքն։ Բայց չկրնար վնաս հասցունել։ Պէյզ և Վալանթէն խուզարկած են իր վրան գլուխը, զայն դատաւորին առջեւ նետելէ առաջ, դանակ մը գտած են վրայէն և առած են զայն։

—Ինչո՞ւ կը վարանիք։

—Որովհետեւ աւելորդ բան է այդ փորձը, քանի որ անմեղ եմ։

—Որովհետեւ կը վախնաք։ Որովհետեւ յանցաւոր էք։

Նախ պատասխան չի տար։

Ծօսելէ առաջ, ինքզինքն ամփոփելու երեւոյթ մը կ'առնէ, իբր թէ իր շրթներն այրող բոլոր խոստովանութիւններով կուզէր զայնս ահարեկել՝ յոխորտանալով։

Եւ մէկէն, յանկարծ, ամեն բանի դէմ իր տուելութիւնը յանկամ դուրս կը զեղուտ՝ թունաւորոյր խօսքերով։

—Շատ աղէկ, քանի որ բռնուած եմ, թող բռնուիմ։ Կառափնատին վրայ պիտի ելնեմ··· ամեն մարդ պիտի տեսնայ ինծի··· իմ հոգս չէ, գիտէ՞ք։ Ամեն բան գիտնալ կուզէք, լա՛ւ· ականջիդ սրեցէք, ըսելիքս ձեզ պիտի հետաքրքրէ թերեւս··· Այո, ծերուհին որ աչքին պոչովը մեզի կը նայի, հոն, իր ապակեայ աչուքներուն, ես եմ զայն խեղդողը··· Երկայն չի քշեց, իրաւ որ, ձեռքի դարձբաւածով մը··· մատներս չաղչխելու պէտք չկայ··· գիտէի թէ ձեռուին դիմաց ուներ, կուզէի ձեռք անցունել զայն։

Եւ, կատաղի շարժումով մը, մայրը ցուցնելով։

—Միւսը շատ կանուխ հասաւ։ Զի յաջողեցայ։ Հաւնեցա՞ք աս ըսածներուս։ Կը բաւէ՞ այսչափը։

Գիտէին անոր յանցաւոր ըլլալը։ Նորա խոստովանութիւնը բան մը չէր աւելցուներ իրենց համոզմանց վրայ։ Եւ սակայն, գուցէ իրենց սրտին խորէն յուսացած էին որ մինչեւ վերջը կուրանայ անիկա, ինքզինքն անմեղ յայտարարելով, նոյն իսկ ամեն ճշմարտանմանութեան դէմ։

Եւ սոսկմամբ մտիկ կ'ընէին անոր խօսիլը։

Պարուլյ, քիչ քիչ, իր ոճիրներով կը յաղթանակէր։

—Կը բաւէ՞ այսչափը։ Մնացածն ըսել ինձի համար կարեւորութիւն չունի։ Մէկ պակաս, մէկ աւելի, այնպէս չէ՞։ Վիզս երկու անգամ չպիտի կորեն··· այս առաջինը չէ որ անդիի աշխարհ զրկեցի։ Մտիկ ըրէք, անդամ մը, Մանթի մամ, տարւոյս սկիզբը. պարտիզպանի մը դարակը կը կողոպտէի, երբ մարդուկը ներս մտաւ։ Ինչո՞ւ համար ետ դառնալու գէշ գաղափարն յղացաւ։ Զի կանչեցի զինքը։ Քանի՞ կառնէի անոր մարթը։ Այն առեն, ըստ որում վրաս յարձակեցաւ, հարկաւ չէի ուզեր որ գործս լինցուէ։ Մեծ ուենելի մը առի և գանկը ջախջախեցի··· ո՞վ անգամ չըրաւ։

Եւ հեգնորէն, խօսքն ուղղելով դատաւորին, իր հօր։

—Հէյ, ի՞նչ կ'ըսէք ասոր, միտքերնուդ չէր անցներ եա՛, մէկի տեղ երկուքը բռնեցիք։ Լմնցաւ։ այսչափ, երբ բանտարկուիմ, ուտելիքս բերել տուէք։

—Միւսը շատ կանուխ հասաւ։ Զի յաջողեցայ։ Հաւնեցա՞ք աս ըսածներուս։ Կը բաւէ՞ այսչափը։

Գիտէին անոր յանցաւոր ըլլալը։ Նորա խոստովանութիւնը բան մը չէր աւելցուներ իրենց համոզմանց վրայ։ Եւ սակայն, գուցէ իրենց սրտին խորէն յուսացած էին որ մինչեւ վերջը կուրանայ անիկա, ինքզինքն անմեղ յայտարարելով, նոյն իսկ ամեն ճշմարտանմանութեան դէմ։

Եւ սոսկմամբ մտիկ կ'ընէին անոր խօսիլը։

Պարուլյ, քիչ քիչ, իր ոճիրներով կը յաղթանակէր։

—Կը բաւէ՞ այսչափը։ Մնացածն ըսել ինձի համար կարեւորութիւն չունի։ Մէկ պակաս, մէկ աւելի, այնպէս չէ՞։ Վիզս երկու անգամ չպիտի կորեն··· այս առաջինը չէ որ անդիի աշխարհ զրկեցի։ Մտիկ ըրէք, անդամ մը, Մանթի մամ, տարւոյս սկիզբը. պարտիզպանի մը դարակը կը կողոպտէի, երբ մարդուկը ներս մտաւ։ Ինչո՞ւ համար ետ դառնալու գէշ գաղափարն յղացաւ։ Զի կանչեցի զինքը։ Քանի՞ կառնէի անոր մարթը։ Այն առեն, ըստ որում վրաս յարձակեցաւ, հարկաւ չէի ուզեր որ գործս լինցուէ։ Մեծ ուենելի մը առի և գանկը ջախջախեցի··· ո՞վ անգամ չըրաւ։

Եւ հեգնորէն, խօսքն ուղղելով դատաւորին, իր հօր։

—Հէյ, ի՞նչ կ'ըսէք ասոր, միտքերնուդ չէր անցներ եա՛, մէկի տեղ երկուքը բռնեցիք։ Լմնցաւ։ այսչափ, երբ բանտարկուիմ, ուտելիքս բերել տուէք։

Եւ ամենն այս չէր։

—Քիչ մը առաջ Օպերրէն զօրավարին վրայ կը խօսէիք։ Զէք սխալած։ Ես եմ ընկերներով զայն կողոպտողը։ Քրիքէն կար կարը, որ անցած օր անհետ եղաւ։ Շեմ գիտեր թէ ի՞նչ եղաւ։ Շարլօն կար, հովիւը, որ լրտեսութիւն կ'ընէր։

Մառի-Թերէզ սարսռաց։

Շարլո՞ն ալ, զոր մոլութիւնը չէր խըճնայած։

—Շնորհքով գործ մը եղաւ։ Հարսնիք ըրի։ Բայց ստակ ըսածդ չուտ կը հատնի։ Անցեալ օր ինքներեանս ըսի։ զօրավարին տունը տակաւին բան մը ըլլալու է։ Խոստացայ իրեն որ կը վերադառնամ, խորհուրդ տալով որ մեզ համար նոյնքան ճոխ դրամարկղ մը պատրաստէ։ Բիչ մնաց որ իր խոստումը բռնէր, այնպէս չէ՞։ Այս անգամ Քրիքէն միայն ընկերացած էր ինձ։ Բայց տեսանք որ զօրավարն զգուշութիւններ ձեռք առեր է և մազ մնաց որ բռնուէինք։ Այդ գործը չի յաջողեցաւ եւ դժբախտութիւն բերաւ ինձ։ Այսչափ։ Ա՛լ ըսելիք չունիմ։

Եւ այս վայրագ տղան իրենց զուտակն էր։

Աւասիկ ինչ որ անդադրում կը կրկնէին անանք, զայն ունկնդրելով, ինչ որ կը հնչէր իրենց ականջներուն և ուղղին մէջ, խնդեցնելով զայնս։

Եւ հակառակ ոճրագործութեանց այս սոսկալի շարքին, երկուքն ալ չէին համարձակեր գլուխնին վեր առնել այս եղեռնագործին առջեւ։

Գատճառն այն է որ բոլոր այս շարագործութիւններն ինքնիրենց կը վերագրէին, ինքզինքնին սկզբնապատճառ կը նկատէին, կը զգային իրենց պատասխանատուութիւնը։

Եւ իրենց կեցուածքն հանդէպ այս աւազակին, տարօրինակ էր, միշտ նեղուած, ստորնացած երեւոյթով։

Պարուլյ կը նշմարէր զայս։

Եւ շարունակելով իր լերբ շաղփաղփանքն։

—Ես պատմածներս ցաւ կը պատճառեն ձեզ։ Սակայն գիտէք որ լալու չէ։ Նայեցէք ես տխո՞ւր եմ, ասկէ աւելի զուարթ եղած չեմ։

—Այսպէս, ըսաւ դատաւորը խզելու համար այս նեղացուցիչ լռութիւնը, վերջապէս սպառելու համար այս թմրութիւնն, գոլութիւն ըրիք, մարդասպանութիւն ըրիք··· և ամենեւին չէ՞ զղջար։

—Զղջայ՝ ապրելու համար։ Ես եկամուտներ չունիմ։ Գալով սպանութեան, չէի ուզեր ընել։ Պարտիզպանը գազանի պէս վրաս նետուեցաւ։ Խղդել կուզէր զիս։ Իրաւունք ունէի ըստ օրինի պաշտպանել ինքզինքս։ Սպանեցի զայն··· ։

Եւ անտարբեր նայուածք մը նետելէ ետք հայր Վիօլէնի փայտացած դիակին։

—Իսկ գալով ասոր, իրեն ըսի թէ չը պիտի չարշարեմ զինքը։ Ցօժարակամ ինձ տուաւ իր ստակը և պիտի առնէի քալէի երբ, անշուշտ սիրտը խժխժալով, ուզեց ետ առնել դրամը։ Ես չէի կրնար թողուլ որ զիս կողոպտէ, այնպէս չէ՞։ Նորէն օրինաւոր անձնապաշտպանութեան մէջ կը գտնուէի··· ասիկա չեն կրնար երեսիս զարնել··· ։ Գալով զղջալուն, իմ վճռատանս մէջ ասանկ ապրանք չեմ պահեր։

(Շարունակելի)

պիտի ծառայէ նպատակին։ — Յուցնելու համար թէ փոքրիկ տղայք իսկ կրնան բան մ'ընել որբանոցի մը համար, յիշեմ վերջապէս հետեւեալ կերպը։ Որբանոցը կը հրատարակէ փոքրիկ թերթեր և կը ցրուէ զանոնք հաւաքիչ մանկանց։ Այս մեր փոքրիկ հաւաքիչներն ասկէ անկէ բէնիներ հաւաքելով կ'արձանագրեն քարտին վրայ և քանի մը շրջին հաւաքելէ վերջ որբանոցին կը ղրկեն գումարն։ Հաւաքուած գումարը կրնայ շատ աննշան բան մ'ըլլալ ինքնին, բայց երբ հաբիւրաւորներ նոյնն ընեն, կարելի կ'ըլլայ պատկառելի գումար մը ձեռք ձգել առանց մեծ աղմուկի և դժուարութեան, և այն ալ փոքրիկ տղոց միջոցաւ։ Աւասիկ այսպիսի հազար և մէկ մեծ ու փոքր միջոցներով կը պահուին այստեղի մեծ որբանոցներն եւ այլ բարենպատակ հաստատութիւնք։

Արմէն Գոնդէ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գեր. Եղնիկ եպիսկոպոս Ազատունի, նախկին առաջնորդ Արաբկիրու և ապա պատրիարքական փոխանորդ ի Տիգրանակերտ, Նախընթաց օր մայրաքաղաքս հասաւ։ Ն. Գերապատուութիւն ուղղակի Պատրիարքարան երթալով, տեսակցեցաւ Ա.մեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետ։

Մեծանուն ծովանկարիչ Յովհաննէս Այվազովսքի՝ Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան նուէր ղրկած է իւղաներկ փառաւոր նկար մը որ կը ներկայացունէ Իշխանաց կղզիներէն տեսարան մը։ Նոր նկարը երկու իւղաներկ պատկերներ, յատուկ ձօնով, ղրկած է առ Ազն. Տիկին Արքեպիս Յ. Կիւլպէնկեան և առ Ազն. Օրիորդ Վահան։

Պատրիարքական Գեր. փոխանորդ Հայրն և Երուսաղեմի Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Սիմէոն Սրբազան երեկ Գաղատիոյ բնակարանն երթալով ի Բերա, հանգուցեալ Յակոբ փաշայի անուան ուսումնարանի առթիւ մխիթարական այցելութիւն տուին նորա վշտահար մօր և եղբօր։

Ս. Պատրիարք Հայրն եւս իւր այցեւորմամբ ղրկած էր։

Նաբաթ իրիկուան Ռուսական Սուրհանդակին բերած կուսասեան թերթերուն մէջ կը կարդանք հետեւեալ լուրերը։

Այս օրերս մամուլին յանձնուեց Պ. Իսահակ Յարութիւնեանցի «ՀԱՅՈՑ ԳԻՐՔ» վերնագրով այնասուութիւնը, որ քանի մի տարի առաջ արժանացել էր Սահակ-Մեսրոպեան պարգեւաբաշխութեան ամբողջ մրցանակին։

(Արմենիա)

* * *

Մենք լսում ենք, որ Գրիգոր եպիսկոպոս Ազափիրեանց, որը նշանակված է Բեսարաբիայի առաջնորդական փոխանորդ, Թիֆլիս հասնելուն պէս, բուսական ծանր կերպով հիւանդացաւ։ Այդպիսով սրբազանի ճանապարհորդութիւնը երանից անկախ պատճառներով, առ այժմ ընդհատվեց։ Լսում ենք, որ այսօր կամ վաղը սրբազանը շարունակելու է իր ճանապարհորդութիւնը։

—Մօսկվայից մեզ գրում են. «Նոյեմբերի 24ին պատեղի համալսարանում զրիցի մի հայ երիտասարդ բժիշկ, Սարգիս Շահինեանց, բժշկապետի ատեանը տանելու համար, պաշտպանեց իր դիսերտացիան։ Ընդդիմախօս պրոֆէսօրները՝ Ֆօխտ, Մօբիխովից, Նեյդինգ, մեծ համակրութեամբ վերաբերվեցան Պ. Շահինեանցի աշխատանքին, որը իր հետազօտութեամբ նոր լոյս է դցում կենդանիների օդ ծծելու հարցի վրա, որը մինչեւ այժմ շատ սակաւ էր մշակված։ Դիսերտանտն արժանացաւ բժշկապետի ատեանին։»

—Լսում ենք որ Թիֆլիսի հայոց թատրոնական ժանեակողովը վճռել է մի ներկայացում տալ Բաֆալել Պատկանեանի որդու օգտին, որը սովորում է Թիֆլիսի Արհեստագիտական դպրոցում։ (Մշակ)

* * *

Այս օրերս Էջմիածնում լոյս տեսաւ «Վիճակագրական տեղեկութիւնք եկեղեցական ծխական ուսումնարանաց հայոց վիճակին Տփխիսայ, Երեւանայ, Աստրախանայ, Արցախոյ և Շամախւոյ, ընթացս 1889—90 ուսումնական ամին»։

Վերջին տարիներս է, որ Ս. Էջմիածնում սկսան լոյս տեսնել այս պիսի հետաքրքիր վիճակագրական տեղեկութիւնների ժողովածուներ։

Յանկալի էր, որ այդ տեղեկութիւններն աւելի ևս լիակատար լինեին նման կովկասի ուսումնարանական շրջանի Պ. Հոգաբարձուի հրատարակած բաղկացողմանի հրատարակութիւններին։

—Թեհրանից. «Նորին Մեծութիւն Նասր-Էդ-Դին շահը այս օրերս տեղիս տպարանատէր Պ. Անդրէաս Բեկնազարեանցին իւր տպարանում և բոլոր վիմագրատներում հայերէն և ռուսերէն լեզուներով տպագրուող նիւթերի գրաքննիչի պաշտօն է տուել։

«Հոկտեմբերի 29-ին տեղիս հայոց ուսումնարանի օգտին ուսուցիչները գրականական երեկոյթ տուին, որից գոյացաւ 600 դրան (մօտաւորապէս 60 ռուբլի)։» (Նոր-Դար)

ՄԱՍԻՍ

Մաս. պիտի հրատարակուի 1892 ի Յունուարէն սկսեալ, երեք շաբաթն անգամ մը, իբր ազգային և գրական Հանդէս, քառածալ տասնեվեց երեսով, խմբագրական ճնայուն մարմնով մը կողմէ որոյ անդամք են.

ԳՐԻԳՈՐ ՋՕՀՐԱՊ (Խմբագրապետ)
ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ (Տնօրէն)
ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ

Մանօթի գրագէտներու խումբ մը պիտի աշխատակցի Մասին։

Տարեկան բաժանորդագինն է Պոլսոյ համար 20 ղրշ., գաւառաց համար 25 ղրշ., և օտար երկիրներու համար 6 ֆռանք։ Բաժանորդք իրաւունք պիտի ունենան օտանալու նաեւ տարեկան յաւելուած մը։

Իւրաքանչիւր թերթը պիտի ծախուի 40 փարայի։

Մէրհամէթճեան և Վասիլեան ընտանիք կը փութան իւրեանց խորին շնորհակալութիւնքը մատուցանել բոլոր ազգականաց և բարեկամաց որք ներկայ դտնուելով Երուանդ էֆէնտի Մէրհամէթճեանի յուղարկաւորութեան՝ իրենց ցաւակցութիւնն յայտնեցին ու պատուեցին վաղամեռիկ երիտասարդին յիշատակը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՐԱՆՇԵՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Շէֆրի Բուլ գաւառակի կառավարիչ անուանեցաւ Միւնթէֆիք գաւառակի կառավարիչ Զիյա պէյ, որուն յաջորդեց Միւնթէֆիքի կառավարիչ Եահեա Նէդէպ պէյ։ Այս առթիւ միրիմիրանի ատենեանաւ փաշայութեան տիտղոս տրուեցաւ Զիյա պէյին։

Եէմէնի Քունֆուտա գաւառակին կառավարիչ անուանեցաւ Միխայիլի կառավարիչ Ապտիւլլահի էֆէնտի, և այս վերջինին յաջորդեց Քունֆուտայի կառավարիչ Իսմայիլ Հաղգը էֆէնտի։

Սուրիոյ նահանգին վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Պաղտատի վերաքննիչ ատենի նախագահ Հաֆըզ էֆէնտի։

Պէնկազիի նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Աատանի առաջին հարցաքննիչ դատաւոր Մէհմէտ Նուրի էֆէնտի։

—

Սանիյէի ատենեան տրուեցաւ Ճքռտարի նահանգին տէֆտէրքիագաների պաշտօնեայ Սալիհ էֆէնտիի, եւ Սալիսէի ատենեան՝ Երկիրի նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Հաֆիտ էֆէնտիի։

Սալիսէի ատենեան՝ պետական խորհրդոյ օգնական անդամներէն Ռաբիք էֆէնտի։

Բապիսի ատենեան՝ Կիւլխանէի Բիւյուքէի վարժարանի ուսուցիչներէն Օսման էֆէնտիի և Բապիսի ատենեան՝ Բէօյմահիոյ Սէմսի գաւառակին թաղապետական բժիշկ Թոտորաքի էֆէնտիի։

—

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Ներքին գործոց նախարարութեան հաշուակալ Զիյա էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Խուտավէնտիկեարի նահանգին հելլենական հիւպատոս Պ. Բիքաքիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ մայրաքաղաքիս Շուէտական դեսպանատան զինուորական կցորդին։

Երրորդ, չորրորդ և հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշանք տրուեցան շուէտական Էնգ... պահակ շրջենաւուն հրամատարին և սպայից ոմանց։

—

ԱՐՀԻԴՈՒԿՈՒ ԼԷՕՊՕԼՏ

Արհիդուքս Լէոպոլտ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ դատած սիրալիր մեծարանացն համար իր խորին երախտագիտութիւնն ու շնորհակալութիւնը յայտնելէ ետք, ուրբաթ իրիկուն մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս աւստրիական դեսպանատան Թուլլ... պահականաւով դէպ ի Զմիւռնիա, ուր կը դտնուի աւստրիական Նաւատորմին մէկ մասը։

Արհիդուքսը, մեկնելէ առաջ, կը բանտ Օթելի մէջ ընդունեց աւստրիական դեսպան Պառոն աբ Բալիչէն որ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Միւլլերի հետ եկած էր իր յարգանքները մատուցանել նմա և ողջերթ մաղթել։

—

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

Կարապետ էֆ. Դաղազեան տեղեկագիր մը ներկայացուցած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, առաջարկելով՝ յանուն օսմ. կառավարութեան՝ վիճակահանութիւն մը հաստատել, շրջաբերութենէ դադրեցուցնելու համար այն կարգ մը վիճակահանութեանց տոմսակներն, զորս զանազան անձինք Եւրոպայէն բերել տալով, կամ Բուքրէշի երկաթուղեաց վիճակահանութիւնը բրոմեսներու բաժնելով՝ ժողովրդեան կը վաճառեն։

—

ՍԱՄՍՈՆ-ՍԵՐԱՍՏԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը նկատելով որ Սամսոն-Սերաստիոյ երկաթուղւոյն արտօնատէր Պառոն Մաքսա նոյն նախարարութեան հետ կնքած պայմանագրոյն համաձայն շարժած չէ, պաշտօնապէս ծանուցած է նմա թէ այլեւս ոչ ևս իրաւունք չունի սոյն երկաթուղւոյն շինութեան մասին։

—

ՐԷՆԻՏ ՊԷՑ

Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վահէ. Բէյիտ պէյ երեկուընէ ի վեր հիւանդ ըլլալով՝ իր պաշտօնատեղին չերթար։

—

ԿԷՄԼԷԻԿ-ՔՈՆԵԱՑԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը գրաւած է այն երաշխաւորութեան գումարը զոր Քոնեայի երկաթուղւոյն արտօնատէր Պ. Նակէլմաքէրս յանձնած էր. Օսմ. կայս. Պանքային, ըստ որում Պ. Նակէլմաքէրս, իւր յանձնառութեան համաձայն, տակաւին դրամատեարց խումբը չէ կազմած և առ այս որոշեալ ժամանակամիջոցն ալ կը լրանայ ի մօտոյ։

—

ՇՐՋՈՒՆ ԹՂԹԱՏԱՐ

Կ. Պոլսէն մինչեւ Ճիսրը Մուսթաֆա-փաշա հաստատեալ շրջուն թղթատարի կառավարութեան երթեւեկն պիտի սկսի ի մօտոյ, և, ըստ տեղեկութեանց Սպասի, անոր գործառնութիւններն յանձնուած են Պոլսոյ և Իսմիրնէի հեռագրական և թղթատարական վարչութեանց, իսկ տնօրէնութիւնը՝ Ղալաթիոյ թղթատարատան։

—

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Ամերիկեան դեսպան Պ. Սալոմոն Հիրշ որ ժամանակէ մը հետէ արձակուրդով բացակայ կը գտնուէր, նախընթաց օր Վիեննայէն մայրաքաղաքս ժամանեց։

—

ԴՈՏՈԿԱՆ ՑՈՒՑԱՏՈՂՈՎ

Պոլսոյ նախնական առենին նախագահ Բայիտ պէյի նախագահութեան ներքեւ կազմուած դատական յանձնաժողովը նախընթաց օր Ատիլէի պաշտօնատան մէջ ի նիստ գումարուելով՝ կարգ մը հարցաքննիչ դատաւորաց և քարտուղարաց մասին խորհրդակցութիւններ կատարեց։

—

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թ...էն Վէ...էն քաղուած)

Կայս. հրամանաւ, երկրագործութիւն սովորելու համար Գերմանիա ղրկուած հինգ աշակերտաց յատկացեալ ամսական հարիւր վաթսուն մարքին վրայ քառասուն մարք եւս աւելցուցած է. Այս գումար պիտի վճարուի երկրագործական պանքային կողմէ։

—Շեբրման գաւառակին բնակիչներէն հռչակաւոր աւազակ Գասըմ պէյ անուն անձ մը իր հրոսախմբին հետ խել մը աւազակութիւններ ըրած և վերջերս կին մը չարաչար սպանած ըլլալով, յիշեալ գաւառակի Թապուր-Աղասին ձերբակալեր է զայն և դատական իշխանութեանց յանձներ է։

—Ժամանակէ մը ի վեր աւազակութիւն ընող Սերտար անուն դաղթական մը Ֆանոս գաւառակին մէջ ձերբակալուեր է։

—

ՆՈՐԱՀԱՅՈՒՆ ՖԷՍ

Երէկ առաւօտ արեւելեան կառավարությամբ մայրաքաղաքս հասաւ Հանրային Պարտուց եւ Բէյթիի վարչութեան կայսերական քննիչի ընդհանուր քարտուղար Միհրան Զօհրապ էֆէնտի, որ, ինչպես կը յիշուի, արձակուրդով Եւրոպա դացած էր Նորահնար դրութեամբ ֆէսի մենաշնորհին համար հարկ եղած դրամոզութիւնները կատարելու։

Կը լսենք թէ նոր դրութեամբ ֆէսերն ի հրապարակ պիտի հանուին ի մօտոյ։

—

ՀՐԴԵՀ

Թոքատի Բապիսա գաւառակին յուկան մեծ հրդեհ մը ծագելով, ամբողջովին այրեր եւ գրեթէ 30,000 ոսկւոյ վնաս պատճառած է։

—

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆՈՑ ԱՐԿԱԾՔ

Փասապի երկաթուղւոյն կառախումբերէն մին անցեալ օր կայսրանին մօտերը բարապանի մը վրայէն անցնելով կտոր կտոր ըրեր է զան։

—Շաբաթ առաւօտ Բէնտիկէն Ֆէնէր գացող կառախումբը քառորդ մը ուշ մնացած ըլլալով, այս յապաղման պատճառն հասկնալու համար սոյն կառախմբին պաշտօնեայն աճապարանօք վակոն ցատքած պահուն՝ ոտքը սահեր և երկաթուղւոյ գծին մէջն իյնալով անոր երկայնութեամբ տարածուեր է. կառախումբն որ տակաւին կանգ չէր առած, վրայէն անցեր է, բարեբախտապէս առանց ոնեւ է մնաս հասցնելու անհամբեր պաշտօնէին։

—

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ

Վասիլիքոյէն ներքին գործոց նախարարութեան ուղղեալ հեռագրոյ մը նայելով, կէչ անուն շոգենաւը Ախտարոլիի մօտ Վարտարա անուն տեղը խրեր է. Ախտարոլիի կառավարիչն անմիջապէս օգնութեան համնելով նաւուն մէջ դտնուող 50 անձանց, բնակութեան տեղ տուեր է անոնց։

—

ՄԱՐԹԻՆԻ ՀՐԱՑԱՆՔ

Արքունի նաւարանին մէջ մարթինի քանի մը հրացաններ մաւզերեան փոքր հրացանի փոխուեր են, որոց փորձն ի մօտոյ պիտի կատարուի Քեաթխանէի նորակառոյց աշտարակին մէջ։

—

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ՓԱՐՈՍԸ

Նաւահանգստի վերատեսչութիւնը պէտք եղած միջոցները ձեռք առած է իր նախկին տեղը տանելու համար Սեւ ծովու բերնէն քանի մը մղոն հեռի հաստատուած փարոսն, զոր վերջին փոթորիկը Բիլիայի ծովեզրը քշած էր։

Ըստ վերջին լրաց, յիշեալ փարոսը՝ նաւաձիգ շոգենաւերու միջոցաւ իր նախկին տեղն հաստատուեր է։

—

Պետական Խորհրդոյ նախնական դատարանին ընդհ. դատախազ ձեմալ պէյ, որ մէկ քանի քննութիւններ կատարելու համար Էլպասան գացած էր, իւր պաշտօնն աւարտելով մայրաքաղաքս դարձած է։

—Ղալաթիոյ մաքսատունը, նոյեմբեր ամսուն մէջ, 5.500 օսմ. ոսկւոյ հասութիւն յաւելում մը ունեցած է բաղդատմամբ անցեալ տարւոյ նոյն ամսոյ հասութիւն։

—Գոնեայի նահանգին Էնտուկի գիւղին մէջ և շրջակայները պաճարախտ ծագած ըլլալով, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուեր են։

—Էյուպի մէջ, բաղնեպան Հագգը պէյին տան մէջ ծառայութիւն ընող Զէնէիէ անուն կինը նախընթաց գիշեր, տան մէջ մէկը չի գտնուելէն օգուտ քաղելով, տիրոջը դրամարկղը կոտրեր և մէջը գտնուած քառասուն օսմ. ոսկին, քսանեօթը քսանոց ոսկին և ուրիշ արժէքաւոր նիւթերը գողնալով՝ խոյս տուեր է, այլ ապա խմացուելով ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուեր է։

—Փթերսպուրկի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Պաքը պէյ շաբաթ օրը Օտեսայէն մայրաքաղաքս ժամանեց։

—Վերջերս Պալպէքի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը տեղի ունենալով չորս հինգ րոպէ տեւեր է, բայց ոնեւ ինչ մեծ պատճառեր։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ներկայիս կը փութանք հրապարակաւ մեր շնորհակալութիւնը յայտնել առ Մեծ. Տոքթ. Տատուր որ, հակառակ ուրիշ բազմաթիւ կարծեաց, յայտնեցաւ 22 օրուան ընթացքին փամփուշտ մը հանել Պ. Գաբէ Փափազեանի ականջէն որ դիպուածաւ զարնուած էր, որով պատճառ եղաւ նորա ամբողջ ընտանեաց եւ բարեկամներուն սրտերն ուրախութեամբ լեցնելու։

Ի Դիմաց Փափազեան ընտանեաց
Անդ. Պ. Փափազեան.

16 դեկտ. 1891

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՇԱԿ ՁՕՊԱՆԵԱՆ
(ՖԱՆԹԱԶԻՈ)

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ՁԱՅՆԵՐ

Հաւաքածոյ անտիպ և տպեալ գրուածներու, ուսանաւոր և արձակ

Վաճառման կեդրոնատեղին է Բիւզանդեան Դրատունն ի Ղալաթիա, Սեղբոս խան, և ի Պոլիս, Պահճէ Գարու, Թիւ 1։

Գրավաճառաց համար մանաւոր զեղչ։

Գին 10 դահեկան

ԱՌՏՆԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՄ

ՏՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի պէտս ալեւոր-հեղ ...ոց եւ հինգերորդ դասուոյ ազգային վարժարանաց։

Գրեց Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ծանր...որ-Բիւմէ Ո...ան. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Ամեն ողջկանց և նոյն իսկ ամեն ընտանեաց համար յոյժ կարեւոր, մանաւանդ Առողջաբանական մասն, որ ամենապարզ ոճով կ'ուսուցանէ առողջութիւնը պահպանելու և հիւանդութեանց առաջն առնելու միջոցները, հիւանդ խնամելու կանոններն եւ յանկարծական հիւանդութեանց եւ պատահարաց նախնական անհրաժեշտ դարմանները։ Կը գտնուի ամեն հայ գրավաճառաց քով։

Գին 4 ՂՐՈՒՇ

ՀԵԹՈՒԼԻՔՆԵՐ

Ն. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐՏԱԿԱՆԱՑԻՆԵՐԷՆ

ՓԱՐԻԶ, 26։ — Գուվան տիւ Թամբրի մէջ տիկին Տէլարի սպաննիչը ձերբակալուեցաւ։ Անասթաս կը կոչուի եւ նախկին սպայ մըն է։

—

ՓԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, 26։ — Ռումանական դեսպան Պ. Կիքա իր մեկնման առթիւ կայսեր ներկայացաւ։ Նէլիտոֆ իւրպաշտօնատեղին պիտի դառնայ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊՈՒԿՐԷՇ, 27 դեկտ.—Արտաքին գործոց նախկին նախարար Պ. Ալէքսանդր Լահովարի նոյն պաշտօնին մէջ վերահաստատուեցաւ Պ. Ճուվարայի տեղ։

—

ՎԻԵՆՆԱ, 27։ — Հռոմի հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Կ. Պոլսոյ իտալական նոր դեսպան Պ. Ըֆման որ ճամբայ ելած է դէպի իւր պաշտօնատեղին, Սոֆիայի մէջ կանգ պիտի առնու՝ Պ. Սգամպուլոֆի հետ տեսակցելու համար։

—

ԶԷԹԻՆԵԷ, 27։—Միլէնա իշխանուհին, ընկերակցութեամբ Ֆրանսական դեսպան Ամլոյ կոմսին Եաբլոյ...ով ճամբայ ելաւ Նիս ուղեւորելու համար։

—

ՍՈՖԻԱ, 27։—Սոպրանիէն փակուեցաւ այսօր։ Իշխանին կողմէ արտասանեալ փոման ճառը շնորհիւ արտաքին գործոց վրայ։

—

ԼՈՆՏՈՆ, 27։—Իտալիոյ և Եգիպտոսի միջեւ կնքուելու վրայ եղող առեւտրական դաշնագիրը՝ Աւստրիոյ և Եգիպտոսի միջեւ կնքեալ դաշնագրոյն համանման պիտի ըլլայ։

—

ՓԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, 27։—կը ծանուցուի թէ Փեթերսպուրկի մէջ ինֆլուէնցան աճեր է։ Հիւսիսային չորս նահանգներուն մէջ ինֆլուէնցան սաստիկ ճարակած է։

—

ՀՌՈՄ, 27։—Վաւերական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ նախարարական փոփոխում մը մօտալուտ է։ Պ. Շիմիրի կրթական նախարար պիտի անուանի Պ. Դեռարիի տեղ, և Պ. Կրիսպտի՝ որ վերջերս Քրիսպիի կուսակցութենէն բաժնուեցաւ, Հանրօգուտ շինութեանց նախարար պիտի անուանի եղեր։

—

ՍՈՖԻԱ, 27։—Պուլկարիոյ լրագիրը կը հրատարակէ քննութեան արդիւնքն այն երկու յիշատակագրաց զորս Տիկ. Քարավէլոֆ յանձնած է Սոֆիայի օտար ներկայացուցչաց և որք ստորագրուած էին յիշեալ կնոջ եւ ուրիշ քանի մը կանանց կողմէ, խնդրելով սոյն ներկայացուցչաց միջամտութիւնը Պելչեվի սպանման գործին առթիւ բանտարկուած անձանց ի նպաստ։ Մէկ քանի չաբաթուան քննութիւններէ ետք, յիշեալ կանայք յայտարարած են թէ մէկ յիշատակագիր միայն ստորագրած են և այս ալ Տիկ. Քարավէլոֆի ստիպմամբ և թէ անձնօք է իրենց երկրորդ յիշատակագիրը, որ զրպարտութիւններ կը պարունակէ ընդդէմ կառավարութեան։ Այս վերջին յիշատակագիրը միայն տիկ. Քարավէլոֆի գործն ըլլալով, սա ի դատ պիտի կոչուի։

—

ՖՈՒՌՆԻԷԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՓԱՐԻԶ 27։—Ելմտացոյցի ծերակուտական յանձնաժողովը, հակառակ իր նախորդ որոշման, ընդունեց դատական ծախսից ներմուծումն 1892ի ելմտացոյցին մէջ։ Հետեւապէս ամեն անհամաձայնութիւն անհետացած կ'երեւի, եւ ելմտացոյցը պիտի քուէարկուի տարւոյս վերջը, թէև միաձայնութիւնն երկուշաբթի միայն կը սկսի ծերակոյտին մէջ։

—

ՊՈՒԿՐԷՇ։ 27։— Երեսփ. ժողովոյ համար նոր ընտրութիւնները պիտի կատարուին փետր. 1ին 2ին 3ին, իսկ ծերակոյտին համար փետր. 5ին և 6ին։ Երեսփ. ժողովն ու ծերակոյտը պիտի գումարին փետր. 24ին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 16 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒԱՆԱՆԱԳԻՐՔՈՅ		
3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 3/8
3 » Բարիզի »		23 05
Օսմանեան Քոնսոլիտէ		
Երէկ երեկոյ գոց. [Մէյեց. Դ. Մերի]		22 03
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուս	»	20 02 1/2
Կէս օրին	»	20 02 1/2
Թաղվելիքը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		77 05
» » Ժամ 3ին		77 08
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՔԵԼԹՈՅ		
Փոխառութիւն	A. Մերի	— —
»	B. »	— —
»	C. »	20 02 1/2
ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՆԵՐ		
Սուէզեթէ մէնէրալ	Ամբ. Լր.	4 27
Քրեսի մէնէրալ	» »	8 12
Պանք տը Գոնս	» »	4 38
Սու. Շնժ. է վայեար	» »	4 26
Ռիէմի	» »	— —
Թրամուէյ	» »	620
Բուսիլիի երկաթուղի	Ֆր.	64 5/8
Բաժնեթուղթ Լայդիսմի	Գ. Կ.	123
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆռանքնոց	»	87 06
Անգլիական ոսկի	»	110
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107
Իմպերիալ	»	90
Քրիմիդ	»	31 12
Բուպլի թղթադրամ	»	9 13
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	107 37
Մանր արծաթ	»	101 20
Մէճիտիէ	»	97
Թասգիլէ	»	21 20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	7

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 26 Դեկտ., ժամ 3 վայր 50 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 25
» » 4 1/2 %	105 02
Օսմանեան քոնսոլիտէ Մերի Դ.	18 50
» երկաթուղի	64 87
» Բէյրութի բաժնեթուղթեր	343 37
Պանք Օթոման	550 93
Սուէզեթէ մէնէրալ	— —
Գրեսի Լիոնի	803 26
Իտալական Ռանթ 5 %	92 27
Բրիսրիթէ Թիւրք (1890)	420
Եգիպտական միացեալ	483 75
Սամ. մաբ. արեւելուղի	— —
Օսմանիէ (Օսմանեան քոնսոլիտէ)	366 25
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 19 1/2

Լոնտոնի, Պերլինի և Վիեննայի Պորսաները գոց են տօնի պատճառաւ։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ

ՖԱՎԱԼԷԻՒԱ ՌՈՒԹԻՔՅԱՆ

Շաբաթ իրիկուն, Ֆրանսական խումբը կատարել յաջողութիւն մը ունեցաւ Մասքանիի հրաշակերտին ներկայացման մէջ։ Մ.ս Հէլէէրի, Ամ... Մաչէի թեթեւ ու յորդ զուարթութենէն ալ յագեցած, կարծեր կը սիրէինք զգալ մեծ երաժշտութեան, բարձր արուեստի, և Քավալէրիա Ռուսթիկանան պէտք մը գոհացուց։ Օհ, այդ պզտիկ մխարար խաղն, իր նախնական պարզուկ նիւթով, և իր խորին, լալագին, թանկագին երաժշտութեամբ, զոր կ'ոգեւորէ ջութակներու հնչուն սարսուռը ծաւալուն, որուն ծոցէն կը բարձրանայ՝ թա՛ւ ու խո՛ր՝ Վէլէսուէլին հառաչն առնական, զոր կը լուսաւորեն մերթ ընդ մերթ ծնծղայներու մանկական ծիծաղն ու զանգակաց զուարթն աղօթարար, ի՜նչ ծաղկափթթում նրբաբոյր նուագներու, համաստեղութիւն գիշերաթոյր խազերու որոնց մէջ բանաստեղծութիւնն է բուսած, ցաւին բանաստեղծութիւնը, առատհոս զեղում հանճարի յոյզին։ Առաջին ունկնդրութեան, մարդ դիւրաւ կը հասկնայ այն վիթխարի յաջողութիւնը զոր այդ գործն ունեցաւ Յիտալիա ու Գերմանիա եւ որ կը սկսի տարաւ տարածուիլ Եւրոպայի ամէն կողմն, այդ գործն որ արդէն նոր չէ Պոլսոյ հասարակութեան համար, քանի որ դեռ այս առաջ իտալական խումբը ...ան անգամ չափ ներկայացուց զայն։ Եւ սակայն թատրոնը նորէն լեցուն էր շաբաթ գիշեր, լեփ լեցուն։

Նախերգանքն ամենէն երկայններէն է և կը պարունակէ անակնկալ մը, Թուրիտուի երգն որ փակ վարագոյրին ետեւէն կը բարձրանայ, նուագարաններուն ընկերանալով, այդ տարօրինակ երգը որ արեւելեան երաժշտութեան լայն, ծաւալուն, թաղեցեալ շեշտն ունի, աղօթքի մը պէս տխո՛ւր, խորհրդաւո՛ր, յանկուցի՛չ, և որուն ամբողջ խորութիւնն ու քաղցրութիւնը չկրցաւ պահել Պ. Քուտրէյ, որ զօրաւոր այլ քիչ ալորժեի ձայն մը ունի։

Վարագոյրը կը բացուի սիրուն տեսարանի մը վրայ ուր պիտի անցնի ամբողջ առամը։ Մէկ կողմէն եկեղեցի մը, որ կը տիրէ խաղին, որ անոր հոգին է, միւս կողմը գինետուն մը, և փողոցներ, որոնցմէ ամեն վայրկեան գեղջուկներ ու գեղջկուհիներ կ'ելլեն եկեղեցին երթալու համար, որովհետեւ Զատկի օրն է։ Եւ երաժշտութիւնը կը թաւալի, վեհ, խրոխտ, յաղթական, Յարութեան փառաբանութիւնը փոդերգելով։ Ներսէն, եկեղեցւոյն խորէն մատաղ ձայներ կ'աղօթերգեն, երգեհոնին խնկածուալ ներդաշնակութեան ընկերանալով։ Եւ ահա կուգայ Սանթուձան, խեղճ լքեալ ալիքը, որ բանաքրանքին կապարեալ բեռան տակ կը ճմլի, որ դատապարտուած է մարդոց արհամարհանքն ընդունելու, որուն առջեւ փակ է եկեղեցւոյն իսկ դուռը, և որ հուսկ ապա իր միակ երջանկութեան իր սիրոյն ալ ջախջախուիլը կը տեսնէ։ Ամբողջ նիւթն այս է։ Սանթուձան կը սիրէ մայր Լուչիան տղան, Թուրիտու գինուորը, որ ամուսնացեալ կնոջ մը Լօլան ետեւէն կը պարտ։ Սանթուձան կը նշմարէ անհաւատարմութիւնը և կ'ելմացնէ Լօլան եղբօր Ալֆիոն որ մենամարտի մը մէջ կը սպանէ Թուրիտուն։ Օր. Վիօլէ ճարտար արուեստագէտի պէս խաղաց ու երգեց Սանթուձանի դերն։ հրաշագեղ էր իր խուլուհեշ սպիտակ թափանցիկ լաչակին տակ, և երբ երգեց Թուրիտուի հետ զմայլելի այն երկանաձայնությունը իր աղաչանքները կը թափէր Թուրիտուի ոտքն, Օր. Վիօլէ իր ամբողջ հրապոյրը, սիրուն ու տաղանդը ցուցուց։ Պ. Ժէլվի լաւ երգեց իր երկու կտորներն, երկուքն ալ ամենայն աշխոյժ, եռանդո՛ւն, տա՛ք, մանաւանդ երկրորդը, վրէժխնդրութեան երգը։ Օր. Մէա չատ սիրուն կերպով ճռուողեց Լօլան մենակդն որ տեսարանին ետեւէն կը բարձրանայ յանկ սրտ, փոթորիկն սպառնալով երկու սիրաչատներուն։ այդ մենակդն որ գլուխ գործոց մըն է արուեստի և մեկամտութեան Պ. Քուտրէյ ամեն ջանք ըրաւ լաւ երգելու համար գինեոյ նուագն, այնչափ խնամտիպ ու հեշտաբոյր, եւ վերջին հրաժեշտի երգն առ իր մայրն, մորմարիչ։ Պարերգներն, որ մեծ դեր ունին ամբողջ խաղին մէջ, խնամքով պատրաստուած էին։

Կը յուսանք որ Ֆրանսական խումբը դեռ չատ անգամներ վայելել պիտի տայ

ԴՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

ԲԻԻԶԱՆԴԵԱՆ

Պահնէ Գաբու Բօսթանճէի դիմացի անկիւնը Թիւ 4

——

*Հայերէն և Թուրքերէն գասագրքեր.— Երաւսագէմ, Վիէննա, Վենետիկ և Տփղիս տպուած պատմական, գրական և կրօնական գրքեր.— Մեծ սքոմ ամէն տեսակ գաղղիերէն գասագրոց և աղխարհացուցի, յոյժ գեղեցիկ գնեռով.— Ցանձնարարութիւն կ'ընդունուի ամէն լեզուէ և ամէն երկրի գրոց և հանդէսներու համար, գիւրամատչելի պայմաններով և կը զրկուի ուղղակի Եւրոպայէն ուզուած հատցէին.— Կեդրոնատեղի Լուսինեան իշխանի բոլոր երկսերութեանց.— Գրատան ատացած Թերթերն՝ Լանսարիւռ, Ռուվիւ անսիքլոբէտիք.— Ցիկատօ միւզիք, և Ֆիկատօ սալօն, Լը մոնտ իլլիւստրէ, Բրդի Բարիզիէն, Լէքոլիթ իլլիւստրէ, [գպրոցականաց համար] զրոս կը վաճառէ հատով և կ'ընդունի նաև բաժանորդ.— Ամէն զրոց համար զոհացուցիչ գեղ։ Երբ գնմունք մեծաքանակ են.— Տպագիր և վիմագիր բառդ վիզիդ ամէն լեզուով. լաւ բառքոն և չափաւոր գին։ — Ծրաղեկնար և գեղեցիկ բառգիր, նուէրի և շնորհաւորութեանց համար.— գպրոցական ամէն տեսակ պիտոյք.— Գծագրական պիտոյք, Ներկ, Ներկի տուփեր, կարկինի տուփեր — Մեքան զրիչ.— Հաշուոյ եւ Գծրի տետրակք, Թղթեղենք եւ պիտոյք վաճառատան ու գրատեղեակի.—Բարիզեան զուարճալի արմանակներ.— Պատի օրացոյցներ այլ եւ այլ.— Գրպանի օրացոյցներ, ռսկեզօծ, մեսուխեսայ և բաւտեսայ, տպալ, Եռուսաղէմ, Պոլիս եւ Վենետիկ.— Նուէրի գրեանք և օգտակար նիւթեր. Փարիզեան տպագիր.— Վ Ճարմանք կանթեկ.— Հասցէ՝ Զ. Թորոսեան. Բիւզանդեան Գրատուն. Պահնէ Գաբու Թիւ, 4։ 3—8

ՄՈԼՈՐԱԾ ԺԱՅՌԵՐ

(Շարունակութիւն ընթերցումներ Բ)

Այժմ անոնք որ ուշադրութիւն տուած են այս խնդրոյն, համոզուած են այժմ թէ սառնարանք կատարած են սոյն փոխադրութիւնն։ Ցիշեմք ասա անցողակի թէ անուս չինական մը, բնութեան մէկ հարազատ զաւակն էր որ առաջինն թելադրեց այս կարծիքն, որ առիթ եղաւ գիտնոց նորանոր հետազօտութեանց և վախճան տուաւ նոցա խառնաչփոթ ու երկարատեւ վիճաբանութեանց։ Սառնարանք, ինչպէս տեսանք արդէն ուրիշ առթիւ, այսպիսի փոխադրութիւններ կը կատարեն այժմ մեր աչաց առջեւ։ Շրջակայ լեռներէն ժայռի ամէն մեծութեամբ բեկորներ կը թաւալին իրենց մարմնոյն վրայ։ Սառնարանք իրենց յամբ այլ անխախտ ընթացքով կը բերեն զայնս մինչեւ իրենց ստորոտն։ Հեռաւոր հովտի մը ծոցն, կամ կը թողուն իրենց երկու եզերաց վրայ։ Եւ այս բեկորները չեն կազմեր առանձին, կանոնաւոր խաւեր, այլ միայն խառնափնդոր կոյտեր տիղմի, աւազի, խիճի և ժայռի մեծամեծ հատորաց։ Ժայռի այս հատորներն, որք սառնարանին մակերեւոյթին վրայ կը կատարեն իրենց ճամբորդութիւնն, մեծաւ մասամբ կը պահեն անշուշտ իրենց սկզբնական ձեւը։ Բայց ոմանք խառնոյներու մէջ կը գլորին և մինչեւ յատակը կը հասնին։ Սառնարանն իւր ընթացքովը կը մղէ զանոնք դէպ ի վայր։ այսպէս անդադար չփուելով այս քարերը կը յղկուին, կը կլորնան։ Եթէ սառնարանը կը սահի ուղղակի ժեռուտ ու կարծրապինդ դեռնի մը վրայէն, այդ դեռնին կը յղկուի, կ'ողորկուի։ Եթէ քար ու աւազ ինկած են սառնարանին ու դեռնին միջեւ, յայնժամ ակօսներ, փողաձեւ փորուածքներ կը կազմուին այդ դեռնին վրայ։ Նոյն բանը տեղի կ'ունենայ նաեւ այն ժայռերուն վրայ, որք երկու կողմի որմերը կը կազմեն սառնարանին, և որոց քսուելով կ'անցնի սառնարանը։ Մանաւանդ հոն ուր անցքը նեղ է և սառնարանն արագագոյն ընթացք մ'ունենալով աւելի զօրաւոր կերպիւ կը շփուի այս որմերուն։ Այս ժայռէ որմերն ալ կ'ողորկուին, բայց եթէ սառնարանն աւազ կամ ժայռի կտորներ կը պարունակէ, այս ողորկ որմերուն վրայ ուղիղ ու որոշ ակօսներ կը բացուին։ Այս ակօսաձեւ գիծերն մերթ այնքան նուրբ ու մաքուր են որ գոգցես ճարտար ձեռք մը քանդակած է զայնս ադամանդի միջոցաւ։

Սոքա են ահա այն հետքերը՝ զորս սառնարանը կը թողու ամէն ուր որ կը գտնուի։ Եւ եթէ ո՛ր և է սառնարան որ ցայսօր կը տարածուի մեր աչաց առջեւ, փճանար, սպառէր բոլորովին ո՛ր և է պատճառաւ մը, իւր անջինչ թողած հետքերէն կարող պիտի լինէինք շատ դիւրաւ ստուգել նորա անցեալ գոյութիւնն, իւր ընթացքն, երկայնութիւնն ու լայնութիւնն եւն։

Զուարթ այլ ցրտագին առաւօտ մը կրիմզէի կիրճէն կ'անցնէի։ Ի՜նչ ամայի, ի՜նչ վայրագ տեսարաններ կը պարզուէին հետզհետէ աչացս առջեւ։ Բնութիւնն համայն կը խժռուի անդ միայն ահեղակերպ, և բնաւ ժպիտ չունի գոգցես։ Այդ լերկ դագաթներն, որք կը բարձրանան մի գմիոջ զկնի, այդ ապալեր, անհրապոյր ապառաժներն, այդ սառնահար, թուխ ու տխուր լճակներն, այդ յոխորդ հոսանքներն՝ որք աստի անտի կ'ոստոստեն մեկամաղէկ կամ ցասկոտ խոխոչներով, այդ ամայութիւնը, այդ բնութեան տերակները խոր տպաւորութիւն մը գործեցին մտացս վրայ։ Հոն էր որ նաեւ առիթ ունեցայ դիտելու մեծ ու փոքր Մոլորած ժայռերու դէզերը, ողորկուած ժայռեր, զուգահեռական գիծեր տպառաժից վրայ։ և մանաւանդ ինչ որ կոչուած է «Ոչխարաձեւ ժայռ», այսինքն ժայռ մը՝ որ ոչխարաց հօտ մը կրնայ կարծուիլ ի հեռուստ։ Սոքա ամենքն սառնարանի մը հետքերն են անտարակոյս, սառնարան մը՝ որ ոչ եւս է ի բազմաց անտի։

Ուր կը գտնեմք նմանօրինակ հետքեր, անժխտելի նշաններ, հոն երբեմն սառնարան մը կը տարածուէր անշուշտ։ Այս է անխուսափելի եզրակացութիւնն, և այս նշաններն, այս հետքերն կը վկայեն թէ երբեմն անհեթեթ սառնարաններ կը տարածուէին Ալպեանց կողերէն մինչեւ Ժիւռայի գագաթներն իրենց սառնամանեղօքը պատելով ընդարձակ հովիտներ և ժընէվի լայնատարած լիճն, թէ արդարեւ էր երբեմն յորժամ Զուիցերի մեծագոյն մասն ծածկուած էր սառնարաններով։ Ալպեանց ներկայ սառնարանքն՝ որոց վրայ կը յառիմք ահիւ հիացմամբ, թէեւ այնքան ընդարձակ, այնքան վիթխարի, այնքան ահաւոր միայն մասնանկարքն են, միայն մնացորդքն են անհամեմատ մեծագոյն սառնարանաց, որ երբեմն երկրաբանական դարուց մէջ կը տիրապետէին գրեթէ ամբողջ երկրին վրայ։ Այս սառնարանք էին որ բերին այս վիթխարի Մոլորած ժայռերն Ալպեաններէն մինչեւ Ժեռայի կողերուն վրայ, և ամենուրեք թողուցին իրենց հետքերն։

Զուիցերացի երկրաբանից խուզարկութիւնք ցոյց կուտան թէ այս անցեալ դարուց հսկայական սառնարանք կը բաժնուէին մի քանի գլխաւոր ճիւղերու, որոց իւրաքանչիւրն ունէր դէթ 240 քիլ։ երկայնութիւն և 800-1000 մեթր խորութիւն։ Ի՜նչ անբաւ, ի՜նչ անհաշուելի կոյտ մը սառոյցի։ Դիւրին է այս թիւերն գրել կամ կարդալ։ բայց նոյնքան դիւրի՞ն է նաեւ ըմբռնել նոցա իրական նշանակութիւնը։

Մեր սիրուն, մեր չքնաղ Զուիցերն որ հազարաւոր օտարականներ կը հիւրընկալէ այժմ ամէն տարի, կը դիւթէ, կը կախարդէ ամենէն անտարբեր անցորդն իսկ իւր աննման, իւր անդիմադրելի հրապոյրներովն։ իւր դեղածուփ լճերն, դալար մարգերն, վրսեմ անտառներն, հովասուն հովիտներն, ծաղկազարդ բլուրներն, ձորերն ու սարերն, քաղաքներն ու աւաններն ոչ այլ ինչ էին բայց միայն միօրինակ դաշտ մը բեւեռային անսպառ սառնամանեաց, որոց վրայ կը պլպլար գրժգոյն արեւ մը, ուր մրրկայոյզ հողմոց վայրագ մռնչիւններն ու խորտակուող սառնակուտից ահեղ շառաչիւններն կը թնդային ցրտաշունչ օդին մէջ։ Հաճելի ազազուն դուղնաքեայ բուսականութիւն մը սակաւաթիւ նպաստաւոր խորշերուն մէջ, և սառուցեալ գօտւոյ թաւամազ կենդանիք, որ կը դեգերին ըստ հաճոյս սառնամանեաց կոյտերուն վրայ զերբաք հալածելով, զերբաք յօշոտելով և այսպէս կենաց պայքարն մղելով անդադար։ Եթէ յայնժամ մահկանացու ոք կարող լիներ յառիլ ի բարձուստ այս ամայութեան, այս սառնապատ տեսարանին վրայ, պիտի կարենա՞ր դուշակել, պիտի կարենա՞ր հաւատալ թէ լընթացս դարուց պիտի փոխուէր այս ամենը գլխովին և դեղածիծաղ տեսարաններ, յուսոյի արտօրայք, պտղաբեր այգեստանք, գեղաշուք մարիք, բազմամարդ քաղաքներ պիտի դային ի տեսս։ Թէ՝ այս տիրազդեցիկ, անհիւրընկալ վայրերն ամբողջ աշխարհի սիրական զբօսավայրը պիտի լինէին յետ ժամանակաց։ Ի՜նչ այսպիսի անակնկալներ երկրագնտիս պատմութեան մէջ։

«Սառնային Շրջան» կոչած են գիտունք այն ժամանակամիջոցն՝ յորում սառը կը պատէր այսպէս զԶուիցերս։ Այս շրջանի հետքերն ի լոյս եկած են մերթ ընդ մերթ յանակնկալս շատ մը տեղեր։

Շատ մը տարիներ առաջ չէնքի մը հիմերն կը փորէին փողոցի մը մէջ ի Ցիւրիխ, Մայր եկեղեցւոյ մօտ, երբ Մոլորած ժայռերու և գծաւոր խիճերու կոյտեր ելան յերեւան։ Գրեթէ տասն և հինգ տարի առաջ այս շրջանին յոյժ նշանաւոր մնացորդներն գտնուեցան դիպուածաւ Լիւսերն քաղաքին մէջ։ Այդ վայրն ցանկով պատած են այժմ և կը կոչեն «Կէզբը Կարթը», պարտէզ սառնարանաց։ քաղաքին այժմու ամենէն շահեկան վայրերէն մին։ Այս տողերն գրելուս առթիւ թղթոցս մէջ գտայ այդ եղանկան պարտիզին յայտագիրն, որ մանրամասն նկարագրութիւն մը կը պարունակէ։ Կը յիշեմ թէ տարիներ առաջ երբ առաջին անգամ այցելեցի այդ պարտէզն, դեռ սառնարան տեսած չէի, ոչ ալ ո՛րևէ ուշադրութիւն ընծայած այդ նիւթին։ Ներս մտայ այցելուաց սովորութենէն չիոտորելու համար, բայց կորսուած համարեցի ժամանակս, և այն քանի մը դահեկաններն, զորս իբր մուտք վճարած էի։ Այսպիսի այցելութեան մը ի՞նչ մեծ գումարներ իսկ չպիտի խնայէին նոքա, որ դիտեն կարդալ ու գնահատել բնութեան դծած նշանագրերն։

Սահմանափակ տեղւոյ մը մէջ ամփոփուած ունիս այնպէս առջեւ երկրագնդիս անցեալին պատմութեան հետաքրքրաշարժ էջեր։ Ահա ժայռ մը ծածկուած քարացեալ խեցիներով, մնացորդքն այն դարուց՝ յորս այժմու վեհապանծ Ալպեանք չարք մը բլուրներ էին միայն ցցուած այն դաշտավայրին վերեւ, զոր ովկէանը կը ծածկէր։ Ժայռի մը հատորը կը ճեղքեն դեպուածով և գանձ մը գտնեն հոն փակուած։ արմաւենիի մը քարացեալ ամբողջ մի տերեւը՝ մնացորդն այն դարուն՝ երբ ցամքած էր արդէն երկիրս, և արեւադարձային բոյսերով ծածկուած։ Եւ ահա ի մասնաւորի բազմաթիւ գործերն սառնարանաց։ մնացորդքն Սառնային Շրջանին։ Երեսուն երկու ծակերն, «Հսկայից Սանները», հալած սառին ջուրց մղմամբն արագապէս թաւալող քարերն փորած են ատանդ կարծր ժայռին մէջ ո՛ գիտէ յընթացս քանի տարիներու։ Սոքա են «Աղօրիքներն» յայ և նման անոնց՝ զորս ցարդ կը տեսնեմք այժմու սառնարանաց վրայ։ Այս քարերն իրենք ալ յղկուած են իրենց երկարատեւ թաւալմամբն, և ցարդ կը մնան «Աղօրեաց» յատակը։ Այս Աղօրեաց մեծագոյնն 26 ոտք լայն է և 30 ոտք խոր։ Սոցա ոմանց մէջ կը տեսնուին պտուտակաձեւ ակօսներ, զորս այս թաւալող քարերն են պեղած։ Կան նաև կատարեալ օրինակներ սառնարանէ ողորկուած ժայռերու։ Սոքա ամենքն անհերքելի ապացոյցներ են անշուշտ թէ երբեմն նախապատմական հեռաւոր դարուց մէջ այս դեղանի, այս զուարթ Լիւսէռն ալ փաթաթուած էր սառնամանեայ մեռելական պատանքներովն։

Քանի մ'օր առաջ կը թղթատէի Վիքթոր Թիսօի մէկ գործն, յորում ի մէջ այլոց կը նկարագրէ նաեւ իւր այցելութիւնն ի Լիւսերն, և հազիւ երկու տող կը նուիրէ այս պարտիզին և այն ալ միայն հեգնելու համար անոր դրուած ուշադրութիւնն ու կարեւորութիւնն։ Զարմանալի չէ՞ այս։ Բարեբաղդաբար Զուիցերացի գիտունք համակարծիք չեն Թիսօի։ Սոքա խղճմտութեամբ կը հսկեն երկրաբանական այսպիսի մնացորդաց վրայ։ Մոլորած ժայռերը կրնան դիւրաւ պատրաստ և առաջնակարգ շինուածանիւթ հայթայթել յաջամս, և սեպհականութիւնն են անոնց որոց կալուածոց վրայ կը գտնուին։ Նոքա որ կ'անդիտանան նոցա գիտական արժէքն չպիտի խղճէին անշուշտ քանդել զայնս։ Զուիցերի «բնական գիտութեանց ընկերութիւնն», որ իւր մասնաճիւղերն ունի այդ երկրին մէջ, աչալրջութեամբ կը հսկէ նոցա պահպանութեան վրայ, երբեմն բարոյական երբեմն դրամական միջոցներով կ'ապահովէ նոցա գոյութիւնն։

Բայց միայն Զուիցե՞րն է որ ունի Մոլորած ժայռեր։ Միայն Զուիցե՞րն է որ կը պարունակէ սառնային Շրջանին որոշ հետքերն։

ԱԲՐ. Տ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՀԱՒԱՔ ԱԲԵՂԱՆ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ատենօք, Սավուայի մէջ, աշնան ատեն, քափուշին արեգայ մը կար որ իր վանքին համար դրամ կը ժողվէր։ Ոսքերը բոպիկ, շագանակագոյն հատ ասուիէ հագուստ մը հագած, մէջքը չուան մը կապած, կռնակը՝ այգեգործներուն նուէրները լեցնելու յատկացուած թիթեղեայ ստման մը առած, գեղէ գեղ կը պտըտէր, հարուստներուն վեհանձնութիւնը խնդրելով և ի փոխարէն ջերմ աղօթքներ խոստանալով անոնց։ ամէն մարդ գիտէր որ այս դրամահաւաք աբեղային աղօթքները մասնաւորապէս թանկագին էին, որովհետեւ, բարին Աստուած և Սուրբն Ցռանսուա, մասնաւոր շնորհք մը ըրած էին անոր, և միշտ անոր մաղթանքները կը կատարէին։

Այլ սակայն, այդ տարին, այգիները մայիս ամսոյ մէջ սառած էին, հունձքերը քիչ էին, այգեգործները տխուր էին եւ շատ բան չէին տար իրեն։ Ամբողջ օրը տաք արեւուն քալելէն վերջը, արեղան զգաց որ ստամոքը կը ծանրանար իր ուսերուն վրայ, թէպէտ և կիսովին պարալով էր։ Երեկոյին, չարաչար յոգնած եւ ոտքերը արիւնոտած, հասաւ ձկնորսի խրճիթի մը քով, որուն յարդէ տանիքը կը ցոլանար, լճին կանաչ ջրերուն մէջ, և, այլ եւս անկարող քալելու, դուռը զարկաւ և գիշերուան համար պառկելու տեղ մը խնդրեց։ Զկնորս կինը դուռը բացաւ։ Դեռատի կին մը էր սա շատ աղուոր և շատ շնորհալից։ բայց երբ լսեց աբեղային խնդրուածքը, տխրութեամբ գլուխը երերցուց և ըսաւ. «բոլորով սրտիս կը խղճամ ձեր վրայ, խեղճ եղբայր, բայց չեմ կրնար ձեզ բնակարան տալ, որովհետեւ էրկիս հիմա կուգայ. աբեղաները կ'ատէ և շատ վայրագ է»։ Սակայն, երբ աբեղան իր աղաչանքները կրկնապատկեց, վերջապէս գթաց վրան և ներս առաւ։ Անմիջապէս շագանակի ապուր մը տուաւ իրեն և չտեմարանը տարաւ ուր յարդին մէջ պահուըտեցաւ աբեղան։

* * *

Գիշերը, ուշ ատեն, ձկնորսը վերադարձաւ։ Անօթեցած ըլլալուն միշտ կը մրմռար և կը սստկէր։ Ապուրը լաւ չը գտաւ, իր սկուտեղը կնկանը գլխուն նետեց, և թէպէտև սա չգանգատեցաւ, բայց սկսաւ ծեծել զայն։ իր պահուրտած համբարանոցին խորէն, քափուշինը ամէն բան կը լսէր, և ձկնորսին վարմունքին անիրաւութիւնը արհամարհանքի ճիչ մը խլեց իրէ։ Ձկնորսին լսողութիւնը շատ սուր էր։ «Ահ, լկտի կնիկ, պօռաց, վերը մէ՛կը կայ։ Անշուշտ քու սիրահարներդ մին է զոր ծածկեր ես հոն յարդին մէջ։— Ոչ, պատասխանեց կինը, աբեղա մըն է որ պառկելու համար տեղ ուզեց ինէ։—Աբեղա՞ մը։ կիցէ՞ր, երթա՞մ իրեն հաչիւը կարդադրեմ։» Եւ համբարանոցին սանդուխին վրայ նետուելեաւ ձեռքը բիր մը բռնած։ Խեղճ աբեղան, հազիւ ժամանակ ունեցաւ, միւս կողմէն փախչելու, և ծովեզերքին կնիւներուն մէջ պահուրտելու։ Հոն, գտաւ ձկնորսին նաւակը, կամացուկ մը չուանը քակեց եւ ուժով մը թիավարելով միւս եզրն անցաւ։

* * *

Այն զառիթափին մօտ, ուր՝ ցամաք ելաւ պզտիկ խորշի մը մէջ կը բարձրանար, լա Մալատիէռի բնակարանը, որուն պատուհանները դեռ լոյս կային։ Աբեղան առաւել քան երբէք յոգնութենէն ընկճուած, որոշեց գիշերուան համար, երթալ հոն, ասպնջականութիւն խնդրել։— Այս բնակարանը մեծահարուստ կնոջ մը սեպհականութիւնն էր։ Այս կինը, այնքան վէս էր եւ այնքան կռուասէր էր, որ Էրիկը ստիպուած էր զայն լքելու և իր սպասաւորները դղրդելով կը ծառայէին իրեն։ Շատ մը կարակներով և հեգնութիւններով ընդունեց աբեղային խնդիրքը, և պնդեց որ աբեղաները, աղքատ ըլլալու ուխտ ըրած ըլլալուն համար, ուտելու համար սեւ հացէ, և պառկելու համար՝ կտոր մը յարդէ զատ ուրիշ բանի մը պէտք չ'ունէին։ Վերջապէս հրամայեց որ աբեղային հրամցնեն սպասաւորաց ապուրը և ախոռին մէջ անկողին մը յարդարեն իրեն։ Մարդեց զայն իր սկուտեղն պարունակութեանը համար, և ամբաստանեց զայն կեղծաւորմը ըլլալուն և վանքին գլխիովը գաղտուկ գինովնալուն համար։ Խեղճ վանականը չէր պատասխաներ, ինչ որ աւելի կատղեցուց այդ ամբարտաւան արարածը։ Աղէկ տեսակէն հայհոյութիւններ ըրաւ և վերջապէս դուրս վռնտեց զնա։

Երբ խեղճ քարուշինը, դուրս ելաւ, հոկտեմբերի այդ ցուրտ գիշերը, չիրցաւ ինքզինք զսպել, բաղդատութիւն մը ընելու, թշուառներու հետ այնքան խիստ վարուող այս հարուստ կնոջ եւ ձկնորսին կնոջ միջեւ, որ այնքան բարեգութ էր և շնորհալից։ Մարդկային դասակարգերը գէշ կերպով կարգադրուած երեւցան. տեսակ մը քէն սիրտը գրաւեց—վասնզի, աբեղա ըլլալով, մարդ նուազ զգայուն չըլլար։ — Ծուռը դրաւ հողին վրայ եւ աչքերը դէպ ի պլպլուն աստղերով լի երկնակամարն ուղղեց։ «Բարի Աստուածս, ըսաւ, եւ դու պատկաւելիդ Ս. Ֆրանսուա, այնպէս մը ըրէք որ դղեակին տիրուհին ձկնորսին կնոջը տեղն անցնի և փոխադարձաբար, սա ալ, լա Մալատիէռի տիկնոջ տեղը անցնի»։

Ինչպէս, մերեւ ըսինք, Քափուշինը երկնից մէջ անհուն վարկ մը ունէր, և իր աղօթքը անմիջապէս ընդունուեցաւ։ Անտեսանելի ձեռքեր երկու կանանց յեղաշրջումը կատարեցին։ Առաւուն, լա Մալատիէռի դղեակին վէս տիրուհին, արթընցաւ, ձկնորսին խրճիթին մէջ, որ բիրի ահեղ հարուածներով ողջունեց, անոր բարկացոտ բացագանչութիւնները։— Իր կարգին, կարմրախայտ որսացողին կինը, արթնցած ատենինքզինքը մետաքսեայ սրահներով զարդարուած անկողնի մը մէջ և գաղդերով պճնազարդուած գեղեցիկ սենեկի մը մէջեւը գտաւ։ Երբ, սենեկապան։ հին կամացուկ մը ներս մտաւ տիրուհւոյն նախաճաշը բերելու համար, շատ զարմացաւ անկողնոյն մէջ տղոյր և քաղցր կին մը տեսնելով, փոխանակ առջի օրուան չարաբարոյ կնոջ, և իր զարմացումը ապշութեան հասաւ երբ լսեց որ այդ կինը անոյշ և սիրուն ձայնով մը խօսքը իրեն կ'ուղղէր։ Նոր տիրուհին ելաւ, և իր քաղցրութեամբը ամենքը հիացուց։ Հըրաշք կ'ստեղծեցին։ և այս փոխոխութեան լուրը ամէն կողմ տարածեցին։ այնպէս որ, դղեակին տէրը որ առջի կնոջմէն հեռու էր փախած, վազեց եկաւ վերադարձատուելու համար ամուսնական բնակարանին մէջ և վայելելու համար նոր տանտիրուհին։ Այնքան գոհ մնաց ծաղկատիպ կնոջ քաղցրութենէն և ազնուութենէն որ որոշեց անմիջապէս կարգուիլ անոր հետ։ Ամուսնութիւնը տեղի ունեցաւ դրացի եկեղեցւոյն մէջ և նորապսակ ամուրը բաց կառքով տուն վերադարձաւ։ Երբ լճին եզերքէն կ'անցնէին, գրգռազգեաց կին մը, որ գառիվայրին քարերուն վրայ ձերմակեղէն կը լուար, ակնարկ մը նետեց ամուրին վրայ, ծգեց իր գործը և սկսաւ կառքին ետեւէն վազել, կառապանին պոռալով. «կայնէ՛ Մօրիսէ՛, կայնէ՛ կ'ըսեմ, աւանա՛կ։»

Փեսան ծռեցաւ և ճանչցաւ իր առջի կինը։ Սարսռաց և իր կարգին Մօրիսէի պոռաց. «Մարազանէ՛ ձերը, տղա, քառաշա՛ւ։ . . .»

Կառքը անհետացաւ։ Նախկին տիրուհին, շնչասպառ վերադարձաւ և ողբմելի վիճակի մէջ խրճիթը գնաց։ և որովհետև ապուրը տալու ուշ էր մնացած, ձկնորսը, իր յաւելուած, նորանոր հարուածներով մեծարեց զայն։ Քափուշինը, որ ճանրուն վրայ էր և ամէն բան տեսած, ուրախութենէն այնպէս մը վեր ցատկեց որ մազ մնաց սկուտեղի մէջի գինին պիտի թափէր։

ԱՆՏՐԻ ԹԷՕՐԻԼ

Թարգմ. Օննիկ-ԵՐՈՒԱՆԴ

Գատը-գիւղ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԲՐԻՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՑՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՑՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւներթութեանց։

Կը վաճառուի ամէն դեղարաններու եւ դեղաւրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ և ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Մ. Ս. ՖՐԷՕՑԼԻՆ

Կալաթա, Մերթեպանի փողոց, Գընաճեան խան։

ՏՈՒԹԹ. ԲԱՒԼԻ ԱԼԻՔԵԱՆ

Կը դարմանէ ստամոքսի, աղեաց, թոքային, խոյլի, արեան նուազութեան և ընդհանուր տկարութեանց ենթակայ եղող հիւանդներն։

Եւ ի մասնաւորի կը դարմանէ Հիմամատէ (Քրէմ) վարակեալ հիւանդներն եթէ երբէք վերջին աստիճանի չեն հասած, և այս մասին յաջողութիւն գտած է շնորհիւ իւր անձնական փորձառութեան և բազմամեայ լրջի աշխատութեան։

Կը գտնուի ամէն երեքշաբթի, ուրբաթ և կիւրակէ օրերն մինչեւ կէս օր ի Պոլիս մաքատան դիմաց Ալիքեան էֆ.ի դեղարանը նոյնպէս հինգշաբթի օրերն Գում գարու հայոց Պատրիարքարանի անկիւնը Մանիկեան էֆ.ի դեղարանը։

Կարօտ հիւանդներն երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը ձրիապէս կը դարմանէ։

3—20

Ա Զ Դ

ԹՐԱՄՈՒԷՑԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ծանուցուի ընկերութեանս բաժնետերաց որ վարչական խորհրդոյ որոշմամբ, իւրաքանչիւր բաժնեթուղթը ոսկեդրամ 25 դրուշնոց թիւ 39 տակոսի կտրոնը պիտի վճարուի։

Կանոնական պտուտրօները պիտի ընդունուին ի վաճառացումն, 1892 յունվար մէկէն սկսեալ (Ն. Տ.), երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, ժամը 2 էն 4, և վճարումները պիտի կատարուին ութն օրն անգամ մը ընկերութեան արկղն։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԿԱՄ

ՕՐԻՆԱԳԻՐՔ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ

Հայագէտ Տիմիթրիոս էֆէնտի Զուլաքիտիս՝ աշխատակցութեամբ ձեռնհաս օրէնսգէտի մը՝ այս անգամ սկսած է յունականէն ի հայ թարգմանել, և ճոխ բացատրութիւններով ի լոյս ընծայել յիշեալ վերնագրով յոյժ կարեւոր օրինագիրքը

Տպագրութիւնը սկսած է արդէն։

Բաժանորդագրութիւնք կընդունուին Լրագրոյս խմբագրատունը։

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով։ Գին 3 դրուշ։

ՕՍՄՄԱՆԵԱՆ ԾԽԱԽՈՑԻ ԲԼԺԻՒ ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Բլժիկ կեդրոնական Վարչութիւնը անպալծի համար 330.000 ենարտա ֆանվաչի պէտք ունենալով առաջիկայ 1892 տարւոյ յունվարի 2|14 հինգշաբթի օրը՝ կէս օրէն մէկ ժամ յետոյ յիշեալ ապրանքին գնման նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ Վարչութեան կեդրոնատեղին։

Այն նուազուրդին մասնակցիլ փափաքող անձինք՝ այսօրուընէ սկսեալ կրնան դիմել յիշեալ Վարչութեան կեդրոնատեղին ստանալու համար ֆանվաչային նմոյշները և հայթայթման յանձնառագիրը։

Կ. Պոլիս 23|5 դեկտ. 1891 7—10

ԵՈՒՆԵՕ ՇՈԳԵՆԱՒԸ

Իտալական դրոշակ կրող Եունեյ անուն շոգենաւն, որ 1200 տակառաչափ տարողութիւն և ժամը 12 մղոն արագութիւն ունի, դեկտեմբեր 17 ի երեքշաբթի երեկուն ժամը 10 ին մայրաքաղաքս պիտի մեկնի ուղղակի Նափլ, ուրկէց պիտի երթայ Նաեւ Պէյրութ ու Սուրիական Տրիպոլիս։

Ուղեւորք ու ապրանք ստանալու համար դիմել ի Պոլիս Ծխախոտի մաքատան մօտ Թալիանի փողոց Թիւ 2 Մահմուտ և Ապտուլլահ էֆէնտիներու վաճառատունը։ 5—6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Ա. ՊԻՊԼԻՈՒԹԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ

Պալը-Ալիէ՝ Ճատտէսի, Թիւ 12

Եւրոպական գրատունն՝ ընդարձակ յարաբերութիւն ունի Եւրոպայ ամէնէն նշանաւոր գրավաճառաց հետ, և յանձնարարութիւն կ'ընդունի ամէն լեզուաւ և մասնաւորապէս Ֆրանսերէն լեզուաւ գրեանց, դպրոցական պիտոյից, մանկավարժական նորագոյն հրատարակութեանց, բազմաց՝ առօրեայ և պարբերական, գիտական, գրական, վիպական և այլն գրոց, աշխարհացոյց տախտակներու և նոր ատլասներու։

Ամենայն ինչ Փարիզի գնով կը յանձնուին։ Գրատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ դասագիրք, հրաշակաւոր Ֆրանսացի վիպասաններու և իմաստասէրներու գործոց հաւաքածոյն, Ֆրանսական մամլոյն ամենէն վերջին արտադրութիւնք, մեծ ու փոքր նորանոր մատենադարաններ, պատկերազարդ Թերթեր՝ շաբաթական և ամսեայ։

Վերջին նորութիւնք են։

Turquie d'Asie, par N. Guinet։—Ընդարձակ աշխատութիւն Ասիական Թուրքիոյ իւրաքանչիւր վիլայէթին վրայ, ի մասին վարչական բաժանմանց, առևտրական, տնտեսական, աշխարհագրական եւ այլն կարեւոր գիտելեաց։

Իւրաքանչիւր վիլայէթին քարթը կըցուած է գործին։ Ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ 9 կամ 10 մասերէ, ամէն մէկ մասին գինն է 25 դրուշ։ Առաջին երեք մասերն հրատարակուած են։

Grands Travaux du Siècle, պատկերազարդ հրատարակութիւն շաբաթական, իւրաքանչիւր պրակը 60 փարայ է։

La Mode Pratique, շաբաթական Թերթ նորաձեւութեան, պատկերազարդ, հատին գինն է 60 փարայ։

Atlas de Poche par Schnader, որ 68 փոքրագիր քարթեր կը պարունակէ գունաւոր և մաքուր տպագրութիւն հանդերձ վիճակագրական կարեւոր գիտելեաց։ գին 20 դրուշ։ 3—5

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Տոքթ. Տ. Պալաեան, մանկարարձ եւ մասնագէտ բժիշկ կանանց, տղայոց եւ ծննդական գործարանաց հիւանդութեանց, հիւանդներ կընդունի ամէն օր ժամը 7էն մինչեւ 10ը, Բերա, Վենետիկ փողոց, 14 Թիւ տունը։ Երեքշաբթի եւ շաբաթ օրեր հիւանդք ձրիապէս կը դարմանուին։ 12—20

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ

Պաճճէ-Գաբու ճէլալպէյ խանի կից, Թիւ 10

Զմեռուան առթիւ սոյն հանրածանօթ վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին Զինէ եւ Ճոպայէ ուղղակի հասած նոր բերք՝ զանազան տեսակ գերբնտիր եւ ազնիւ ու անուշաբոյր ամէն ճաշակի յարմար։—Կաղանդի նուէրներու համար՝ Թէ. յով լեցուն Ճարոնական, Զինական եւ Հնդկական այլ եւ այլ մեծութեամբ եւ ձեւերով գեղակերտ և նկարազարդ տուփեր։— Ց

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լնդոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի դլխաւոր ապացոյն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկուց համար։

11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցն, որք ունիմք լիազօր խշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ջրաններն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 11։ և 12, Սամատէրք խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890 » 6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » » 14,135,925

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր ասկագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաքու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

ՖՈՒԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱՔ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. Ֆիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամ գումարն պահեստի դրամն է Ամբողջ քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թուրքիոյ

16

ՊԱԶԱՐ ԱԼՄԱՆ

(388, Բերա Մեծ փողոց, 388)

Ընդարձակած ըլլալով իր հաստատութիւնն նորակառոյց շէնքով մը Տանարէա Բասաժին մէջ, կը հրաւիրէ իր բազմաթիւ յաճախորդներն ու արգոյ հասարակութիւնը որ բարեհաճին այցելել նոր վաճառանոցները (մուտքը միշտ Մեծ-Փողոցէն)։ Հոն կը գտնուին ամէն տեսակ կահ կարասեաց մեծ մթերք, յոյժ խնամալ և տոկուն պատրաստութեամբ· գրասեղաններ, մատենադարաններ, դարակներ, աթոռներ, ուսեալարաններ և սեղաններ ճաշասրահներու համար, թէյի և խաղի սեղաններ, ատրճանաւոր դարձաններ, և ճոխ հաւաքածոյ մը Լիւքսի կարասեաց։ Պազար Ալմանի վաճառանոցները կը պարունակեն ամենէն ընդարձակ մթերքն կողանդի նուէրներու համար· խաղալիկներ, ծննդեան ծառեր, անուշեղէններ, գաւազաններ, հովանոցներ, հովհարներ, ձեռնոցներ, փողկապներ, անուշահոտութիւններ, նեսեսեռներ, գոհարեղէններ, ալպոմներ, մարգարիտներ, անօթներ, պատի ժամացոյցներ, բազմաստեղեան աշտանակներ, լամպարներ, ըմպելեաց արկղիկներ, պողպատեայ նիւթեր, արոյրէ նիւթեր, հայելիներ, ափսէներ, յամպարէ ծխափողի բերանոցներ, կողովներ, շաքարեղինաց տուփեր, և շատ մը ուրիշ նիւթեր։

Ա. ՄԱՑԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

ԱՐԱՆՑ ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՄԱՆՈՒ ՈՒ ԱՂՋԻԿ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Թէքքէի դիմաց
եւ ի Պոլիս, կամուրջին գլուխը

Ցնորպա գտնուած մեր գործարաններուն եղած մեծաքանակ յանձնարարութիւնք սկսած են զրկուիլ, որք են աշնան եւ ձմրան եղանակներուն յատուկ արանց, կանանց և փոքր ապրկանց համար հանդերձեղէնք։ Մեր ապրանքները վայելուչ ձեւի, տոկունութեան և գնոց աժանութեան համար կը մրցին համանման վաճառատանց հետ։ Կանանց յատուկ տեսակ եւ եղան։

Մայէր վաճառատունն իւր հաստատման թուականէն ի վեր իւր վաճառած հագուստներուն ընտիր տեսակին ընտրելու ընդարձակ ժողովրդեան գնահատման արժանացած է և այդ գնահատումն քաջալերեալ աշնան եղանակին համար ամենաժան և տոկուն հագուստներ բերել տալով, աշխատած է գերազանցել հանդերձեղինաց միւս վաճառատունները։

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՊԼՈՒԱԶ

ԱՍԻԻՌԱՆՍ ՔՈՌԲՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՋի կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողը կը հրաւիրուին դիմել առ
Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահճէ Գաքու, Մէյտանճիք աստաք, Ուիթալ խան։

L'ÉCONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն
վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22
հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍՏՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ դժուարանալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հապար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայած ստակներն յուսմպէտ կը վատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'էքօնօմի էնթէռնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը կն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք հաստատ դրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան, Թիւ 26-27· ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆի կամ ընդհանուր քենիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆի։

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԱԲԲԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՅՈՒՏ ԻՒՂ

Իբոֆոսֆիտ որ շրջ. Ֆ սոդայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՆԻՆԻ
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ անորժահամ է

Մորիւ ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիպոֆոսֆիտներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐԵԱԼ 212

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Ի ՄԱՀՄՈՒՏ ՓՈՇԱ 211 ԹԻ,
ԵՒ Ի ՂԱԼԱԹԻԱ ԷՍԿԻ ՍԱՆՏԳԻՃԼԱՐՕՔՃՈՒԼԱՐՓՈՂՈՑ, 77 ԹԻԻ
ՍՐՍՆՑ ՀԱՄՈԶՄԱՆ ԳՆԵԼՆ ԽԱՏՈՒԻԼ Է

Քան սարիւէ ի վեր արհեստիս բարգաւաճմանը նպաստաձախնդիր մեր մեծարգոյ յաճախորդներն զոհ ընելով, իրաւամբ մեծ քաջալերութիւն վայելեցի, եւ որովհետեւ յաճախորդաց շատերն Ղալաթիոյ կողմը կը գտնուին, ուստի պարտաւորեցայ վերոյշնչեալ թուով մանանամբուզ մը բանալ՝ խստանայով գործեալ կապմ տոկուն, նիւթն հաստատուն եւ ազիւ, ձեւն բան ամենայնի նրբագեղ, և գինն կարելի եղածին չափ ժան շինել· սակայն պէտք է գիտնալ թէ, մեր այս ժանութեան սկզբունքը ոչ թէ ոմանց նման անպիտան նիւթ գործածելով խաբել է, այլ եւ գլխաւորաբար նիւթերն գրեթէ ուղղակի բերել տալու, եւ խիստ քիչ շահելու չափաւորութեան վրայ հիմնեալ է։

Գոթին կալոշ	դր. 95
Մանթարլը Գոթին	» 75
Գոթին	» 67
Մոկ	» 140
Մոկ և կալոշ	» 130
Սկարբին	դր. 52
Գարի սկարբին	» 45
Կոճակաւոր գոթին	» 75
Կանանց մուճակ	» 35
Կանանց սկարբին	» 40

Ապսպրուածներուն վրայ տասը դրուշ յաւելում կըլլայ։

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՈՒԻՆ

Լ'ԷՔՍՊԷԼԻ

ԸՆԴԴԴԷՄ ԴՂԻՒ ՅԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՈՆՈՒԵԼՈՒ
ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԷՆՖԼՈՒԷՆՑԱՑԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիա Գառապոնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուածը։

Լ'Էքսպէլ. եւ Ընկ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME,
Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

du Chimiste Lastes perfectionnée et préparée par Mario LECHAUX, Ph-C.ie, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL: Dans toutes les bonnes Pharmacies.

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ,
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԻԼԻԱՅ

Ն. ԲԱՖԷՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոմբայի դիմաց
Ամսական, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինդիէլ որ դեկտ· 23ին Մարսիլիայէն և դեկտ· 30ին կ· Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Արմենիա որ պիտի մեկնի դեկ· 29ին,

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 250 Ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ապրանքաբեռնի նաւադիէի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիել առ գործակատարն
ԹՈՄՈՔ ԻՐՊՈՒԼ
Մաժկանէ Սիթէ Ֆրանսէզ
5

ՔՈՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուղ ամբոք երկաթ անիւամ կը բանին Լիվերբուլ և Ամերիկէյ ոգեաց

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռումբրիա	7718	Գասպանիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ալբանիա	7268	Մարաթան	2403
Բաղանիա	5587	Ազիա	2393
Սեքսանիա	5517	Սարատոգա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Ալեթիա	4557	Բալտիրա	2144
Ալեքսը	2,443	Թրինիտատ	899
Ջերսար	1876	Մարգարէտ	1855
Շերոսբրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Սպիքսիասիս խան Թիւ 11
17 Գալաթիա

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Թշ· 16 28 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ 17,29 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի· Պիրեանի ճամբով
Դշ· 18,30 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ· 18 30 Սուրհանդակ դեպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պոմբայ, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ· 1931 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ —Դեկ· 17,29, երեքշաբթի օրը կ պոլսոյն գնալ Սուրբոյ Նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք 2մեւանիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։

10

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ· ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻԻԶԻՒՔ—ՉԼԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն· Տ·) 1891, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ· ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԻԶԻՒՔ—ՉԼԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46
	Առաւօտ																					
	Իրիկուն																					
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Կ. Պոլիս	6 30	7 ...	7 30	7 50	8 30	9 ...	9 30	10 ...	10 30	11 ...	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ...	5 30	6 ...	6 30
Գում-գաքու	6 39	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 9	10 39	11 9	11 39	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 39	5 9	5 39	6 09	6 39
Դիէնի—գաքու	6 43	7 13	7 43	...	8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 43	5 13	5 43	6 13	6 43
Տաուսա փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամսթիա	6 49	7 19	7 48	...	8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 19	11 49	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 49	5 19	5 49	6 19	6 49
Դիէնի—գաքուէ	6 55	7 23	8 1	8 22	8 55	9 21	9 54	10 23	10 55	11 24	11 55	12 22	1 55	2 21	2 54	3 23	4 23	4 55	5 26	5 55	6 24	6 55
Մադրիդիզ	7 9	7 33	8 12	8 39	9 6	...	10 4	10 33	11 6	11 36	12 05	...	2 06	...	3 04	3 36	4 33	5 06	5 39	6 06	6 34	7 06
Ալ Սթեֆանօ	7 18	...	8 21	8 52	9 15	...	...	...	11 15	11 47	...	...	2 15	...	...	3 45	...	5 15	5 48	6 18	...	7 15
Քիւչիւք Զէք.	...	...	...	9 2	...	...	...	...	...	11 55	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 24	...	...

ՔԻԻԶԻՒՔ—ՉԼԷՔՄԷՃԷՆ Կ· ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	51
	Առաւօտ																					
	Իրիկուն																					
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Քիւչիւք Զէք.	...	6 50	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ալ Սթեֆանօ	6 30	7 ...		8 ...	8 30	...	...	...	...	...	...	12 50	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Մադրիդիզ	6 40	7 10	7 39	8 11	8 40	...	9 30	...	...	11 27	...	1 ...	...	...	2 30	...	4 ...	...	5 30	5 57	...	7 18
Դիէնի—գաքուէ	6 52	7 22	7 50	8 23	8 52	9 26	9 56	10 22	10 52	11 52	12 44	1 10	...	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 40	6 10	6 40	7 43
Սամսթիա	6 56	7 26	...	8 27	8 56	9 29	9 56	10 26	10 56	11 56	12 48	1 26	1 56	2 29	2 56	3 26	4 26	4 56	5 56	6 26	6 56	7 57
Տաուսա փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Դիէնի—գաքուէ	7	2 7	32	...	8 33	9 02	9 34	10 02	10 32	11	2 12	02	12 54	1	32	2 02	2 34	3 02	3 32	4 32	5 02	6 02
Գում-գաքուէ	7	8 7	38	7 59	8 38	9 08	9 38	10 08	10 38	11	8 12	08	12 58	1	38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 08	6 08
Կ· Պոլիս	7	16 7	46	8 7	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16		1 06	1	46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	6 16

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառամբրի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսեն Մարքիզիւ կամ աւելի հեռի կայարանաց մէջեւ բանող կառամբրոյ մէջ դրոյն կընդունուին։

1